

This project is funded
by the European Union

**KONRAD
ADENAUER
STIFTUNG**

Dezvoltarea
Societății Civile
la nivel local în RM

Raport

„Deficiențele implementării cadrului normativ din domeniul gestionării apelor uzate în Republica Moldova”

Chișinău, 2021

This project is funded
by the European Union

Dezvoltarea
Societății Civile
la nivel local în RM

Raport

„Deficiențele implementării cadrului normativ din domeniul gestionării apelor uzate în Republica Moldova”

Această publicație a fost realizată cu sprijinul financiar al Uniunii Europene în cadrul proiectului „Îmbunătățirea implementării politicilor publice de mediu prin democrație participativă”. Conținutul său este responsabilitatea exclusivă a AO Centrul Național de Mediu și nu reflectă neapărat punctele de vedere ale Uniunii Europene.

Proiectul „Îmbunătățirea implementării politicilor publice de mediu prin democrație participativă”, a fost implementat de către AO Centrul Național de Mediu în perioada septembrie 2020 - august 2021, în cadrul Proiectului „Dezvoltarea societății civile la nivel local în Republica Moldova”, finanțat de Uniunea Europeană, coordonat de Fundația Konrad Adenauer, partener regional Asociația pentru Democrație Participativă (ADEPT).

Scopul Proiectului „Dezvoltarea societății civile la nivel local în Republica Moldova” este de a contribui la dezvoltarea societății civile de nivel local din Republica Moldova, care promovează și monitorizează transparența și responsabilitatea instituțiilor publice, inclusiv în implementarea Acordului de Asociere RM-UE.

Fundația Konrad Adenauer Moldova se ocupă cu educarea politică și calificarea tinerilor, precum și implicarea lor în viața civică și politică. În cadrul instruirilor, organizate pentru factorii de decizie de nivel local, atât din sfera politică, cât și cea administrativă, sunt promovate „descentralizarea și subsidiaritatea”. Prin intermediul Forumului de Politică Europeană, lansat în 2008, Fundația Konrad Adenauer contribuie la o mai bună înțelegere a realităților din Uniunea Europeană în Republica Moldova, atât la nivelul factorilor de decizie, cât și la nivelul publicului larg.

Asociația pentru Democrație Participativă “ADEPT” este un centru independent, de analiză și consultanță privind procesul decizional, politic, electoral și social-economic din Republica Moldova și din regiune. Misiunea ADEPT constă în promovarea valorilor democratice și sprijinirea participării active a cetățenilor la viața publică.

Copii în parte sau în întregime ale acestui document pot fi efectuate în scop necomercial cu condiția menționării sursei. AO „Centrul Național de Mediu” își exprimă recunoștința anticipat pentru transmiterea detaliilor referitor la utilizarea acestor informații.

CUPRINS

Abrevieri.....	3
Introducere.....	4
1. Aspecte legislative	6
2. Normative în construcție.....	16
3. Gradul de conectare la sisteme de apeduct și canalizare	24
4. Tarif/taxă (acoperirea cheltuielilor necesare pentru prestarea serviciului)	29
5. Aspecte de conformitate a calității.....	33
6. Raportarea datelor. Evidența statistică.....	35
Concluzii	38
Recomandări	39
Bibliografie	41
Anexa 1a.....	42
Anexa 1b.....	43
Anexa 2a.....	48
Anexa 2b.....	50
Anexa 3.....	52
Anexa 4.....	55

Abrevieri

AAC	Alimentare cu Apă și Canalizare
AAS	Alimentare cu Apă și Sanitație
AMAC	Asociația “Moldova Apă-Canal”
ANRE	Agenția Națională de Reglementare în Energetică
APL	Autoritățile Publice Locale
BNS	Biroul Național de Statistică
BPL	Bune Practici de Laborator
CIM	Cooperarea Inter-Municipală
CSA	Cadastrul de Stat al Apelor
DCA	Directiva Cadru a Apei
DP	Direcția de Producție
DPMN	Dunărea-Prut și Marea Neagră
EUWI+	European Union Water Initiative Plus
HANRE	Hotărâri ale Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică
IBNET	The International Benchmarking Network for Water and Sanitation Utilities
ICȘC	Institutul de Cercetări Științifice în Construcții
ÎS	Întreprinderea Internațională de Stat
ÎM	Întreprindere Municipală
ÎS „DBGA”	Întreprinderea de Stat „Direcția Bazinieră de Gospodărire a Apelor”
MEI	Ministerul Economiei și Infrastructurii
NCM	Normative în Construcții Moldovene
NRC	Norme și Reguli în Construcții (SNiP – rus)
OSC	Organizațiile Societății Civile
ODM	Obiectivelor de Dezvoltare ale Mileniului
PGBH	Planul de Gestionare a Bazinului Hidrografic
SA	Societate pe Acțiuni
SHS	Serviciul Hidrometeorologic de Stat
SIRA	Sistemului Informațional al Resurselor de Apă
SND	Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova 2020”
SRL	Societate cu Răspundere Limitată
STAS	Standarde de Stat (GOST – rus).
TAUR	Tratarea Apelor Urbane Reziduale
UASM	Universitatea Academiei de Științe din Moldova
BCH	Ведомственные строительные нормы (Normative în Construcții Departamentale)
ОНТП și ВНТП	Отраслевые нормы технологического проектирования и Ведомственные нормы технологического проектирования (Normative de Proiectare Tehnologică)
Пособия к СНиП	Строительные нормы и правила (Îndrumătoare la Normative în Construcții)
РСН	Республиканские строительные нормы (Normative în Construcții Republicane)
СНиП și СН	Строительные нормы (Normative în Construcții)

Introducere

Scopul acestui studiu a fost de a **analiza deficiențele în implementarea curentă a cadrului normativ în domeniul gestionării apelor uzate** la nivel local.

Pentru atingerea acestui scop s-au realizat mai multe obiective, printre care:

- Monitorizarea politicilor publice în domeniul gestionării apelor uzate în Republica Moldova cu implicarea activă a Organizațiilor Societății Civile (OSC) și Administrațiilor Publice Locale (APL) din R. Moldova;

- Fortificarea capacităților în domeniul monitorizării implementării legislației de mediu prin participarea activă a OSC și a APL.

În pofida multor ani de creștere economică și de reducere a sărăciei, R. Moldova rămâne vulnerabilă la șocurile economice și financiare și la instabilitatea politică. R. Moldova rămâne printre cele mai sărace țări din Europa, în timp ce aspirațiile cetățenilor cresc în conformitate cu condițiile de viață și nivelurile de venit ale vecinilor europeni cu venituri mai mari. Emigrația populației în vârstă aptă de muncă și scăderea anuală a numărului populației cu aproximativ 1,5%, se mai adaugă fragilitățile economice, fiscale și sociale a țării. Pe baza tendințelor existente, R. Moldova ar putea pierde o cincime din populația actuală până în anul 2050. Există riscuri considerabile pentru creșterea economică în R. Moldova. Aceste riscuri se referă unele cheltuieli publice ineficiente, intervenția puternică a statului în economie, dar și provocările instituționale și de guvernare nesoluționate.

R. Moldova dispune de resurse suficiente de apă, primind cantități mari de apă de suprafață din cele două râuri mari transfrontaliere – Nistru și Prut. Cu toate acestea,

principalele râuri ale țării se caracterizează printr-un grad ridicat de presiune antropică, printre acestea enumerându-se: regularizarea și terasarea luncilor inundabile naturale ale râurilor, mii de rezervoare mici pe cursul apelor, combinate cu colmatare acestor bazine. În prezent, doar 5% din resursele naționale de apă regenerabilă sunt captate anual. Siguranța aprovizionării cu resurse de apă se află la baza creșterii economice ale țării, obținerii rezultatelor pozitive în domeniul sănătății și creșterii bunăstării populației și atingerii obiectivelor de mediu pentru corpurile de apă. Securitatea în domeniul asigurării cu resurse de apă înseamnă că cetățenii (atât din mediul urban, cât și rural), pot duce un mod de viață sănătos, fiind asigurați cu resurse de apă suficiente, ce le permite să reziste la multe provocări actuale de mediu– secetă, poluare sau degradare. Accesul la serviciile de alimentare cu apă și canalizare (AAC) este restricționat pentru o bună parte din populația rurală, la care se mai adaugă și un venit mai mic (în comparație cu populația din mediul urban). În comparație cu alte țări din bazinul Dunării, ponderea populației cu acces la servicii de aprovizionare cu apă și sanitație, în R. Moldova este cu mult mai redusă. Decalajul foarte mare privind aprovizionarea cu resurse de apă dintre mediul urban și cel rural rămâne unul dintre cele mai mari din Europa și este una dintre problemele cheie în asigurarea unui mod de trai decent pentru populație.

Alimentarea cu apă potabilă în condiții de siguranță înseamnă că serviciile sunt livrate spre locuințe prin conexiuni de uz casnic, sunt disponibile în mod fiabil 24 de ore pe zi și fără contaminare, în conformitate cu standardele naționale de calitate. Un sistem de sanitație gestionat în condiții de siguranță înseamnă că serviciile sunt furnizate printr-o instalație îmbunătățită, integră la nivel de gospodărie, cu procese de colectare, tratare și deversare, gestionate în condiții de siguranță. Acest lucru se realizează prin modernizarea și extinderea serviciilor de conectare la canalizare și construcția de noi stații de epurare a apelor uzate, precum și a facilităților de sanitație la fața locului.

I. Aspecte legislative

La baza politicii de dezvoltare a Republicii Moldova se află **Strategia națională de dezvoltare „Moldova 2020” (SND)**, aprobată prin Legea nr. 166 din 11 iulie 2012, care prevede îmbunătățirea politicilor naționale și armonizarea cadrului legal în conformitate cu acquis-ul comunitar și standardele europene. SND stabilește un număr de direcții de dezvoltare a sectorului de aprovizionare cu apă și canalizare (AAC), inclusiv obiectivele naționale pentru atingerea Obiectivelor de Dezvoltare ale Mileniului (ODM) în domeniul AAC pentru perioada anilor 2015-2025.

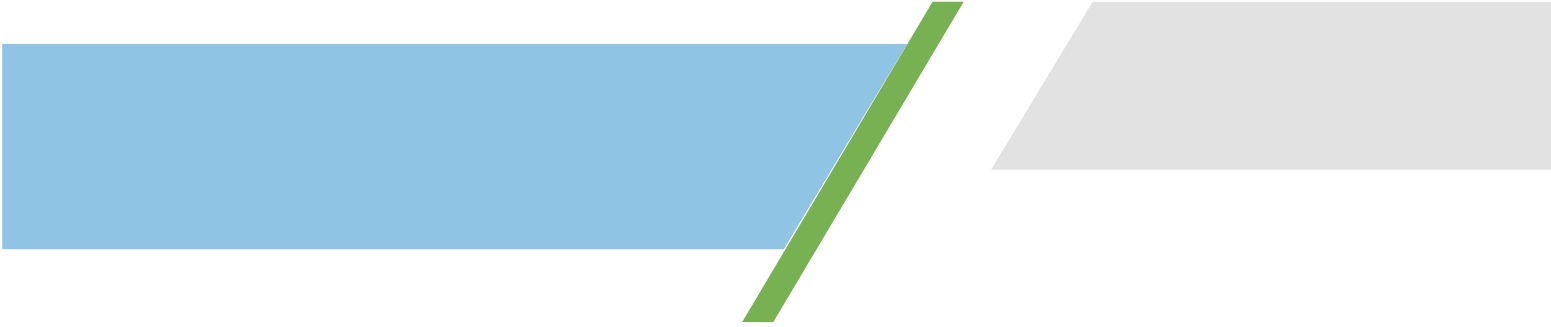
Principalul document de politici din sectorul AAC este Strategia de alimentare cu apă și sanitație (2014-2028), aprobată prin HG nr. 199 din 20 martie 2014.

Cadrul legislativ în domeniul de alimentare cu apă și canalizare include cele mai relevante documente de politici de nivel internațional și național, care sunt adoptate sau armonizate cu intenția de a contribui la implementarea Strategiei privind aprovizionarea cu apă și canalizare a localităților din Republica Moldova (2014), precum și la atingerea Obiectivelor Naționale de Dezvoltare relevante sectorului.

În conformitate cu prevederile strategiei, *până în anul 2020 minim 65% din populația țării trebuie să fie asigurată cu servicii de alimentare cu apă, iar cu canalizare - până în 2025.*

Strategia din anul 2014 prioritizează intervenții în dezvoltarea sectorului AAC și stabilește obiectivele de reformă pe termen mediu și lung, care includ, printre altele:

- Descentralizarea serviciilor publice AAC pentru autoritățile publice locale (APL) de nivelul 1 – APL sunt principalele entități responsabile de înființare, organizare și controlul funcționării serviciilor publice de alimentare cu apă și de canalizare;
- Promovarea principiilor economiei de piață și atragerea capitalului privat prin licențierea operatorului și asigurarea condițiilor necesare pentru delegarea serviciilor AAC.
- Promovarea oportunităților de regionalizare în sector pentru reducerea costurilor și creșterea calității serviciilor prestate. În special, se va urmări (de perspectivă) crearea unor operatori regionali, care să furnizeze servicii de alimentare cu apă și canalizare pentru cel puțin 100 000 de locuitori, cu un prag de excludere a comunităților cu mai puțin de 5 000 de persoane în cazul canalizării și de 500 de persoane în cazul conectării la alimentarea cu apă potabilă. Scopul final al regionalizării îl reprezintă crearea a 3-5 companii regionale, care să furnizeze servicii de alimentare cu apă și canalizare pentru întreaga populație din Republica Moldova, cu excepția satelor mici.

-
- Profesionalizarea serviciilor de AAC, prin introducerea obligativității licențierii operatorilor din domeniu;
 - Obligativitatea armonizării cadrului legal național cu prevederile acquis-ului comunitar (Directiva 2000/60/CE - Cadru Apa, Directiva 91/271/ - epurarea apelor uzate, Directiva 98/83/CE – standardele de calitate a mediului în folosirea apelor, etc.). De asemenea, revizuirea și armonizarea normelor și regulilor tehnice de construcție;
 - Prioritizarea investițiilor publice pentru apă și canalizare, în conformitate cu numărul de locuitori. În acest sens, investițiile se prevăd să fie alocate în mod prioritar comunităților urbane mari, unde există rețele ce necesită a fi reabilitate și extinse, prin aceasta acoperind într-un termen relativ scurt un număr mai mare de locuitori care va avea acces la servicii de calitate.
 - Transferul competenței de reglementare tarifară de la APL la Agenția Națională de Reglementare în Energetică (ANRE).
 - Încurajarea implementării soluțiilor moderne și descentralizate de sanitație (e.g. zone umede construite, toalete tip Ecosan, fose septice ecologice, etc.).

Strategia nu stipulează în mod direct preferința față de utilizarea apei de suprafață. Însă, planul de acțiuni prevede dezvoltarea apeductelor grupate din râurile Nistru și Prut.

Apele subterane își păstrează valoare ca sursă principală pentru alimentare cu apă a localităților îndepărtate de sursele de suprafață și de zonele apeductelor grupate, sau ca sursă provizorie și de rezervă.

Un aspect important în dezvoltarea regională a serviciilor AAC vizate de Strategia revizuită, este Cooperarea Inter-Municipală (CIM), care se reflectă într-o condiție obligatorie a unui acord comun de prestare a serviciilor între comunitățile beneficiare și operatorul AAC, înainte de implementarea proiectelor de investiții în infrastructură ¹.

Prioritizarea necesităților de investiții pentru apă și canalizare, în conformitate cu numărul locuitorilor, utilizate în Strategia, este o abordare valabilă, cu potențial de a spori fezabilitatea și durabilitatea proiectelor și serviciilor conexe. Din cauza resurselor financiare limitate, investițiile se prevăd să fie alocate în mod prioritar comunităților urbane mari, unde deja există rețele care trebuie să fie renovate și extinse, prin aceasta acoperind într-un termen relativ scurt un număr mai mare de populație care va avea acces la servicii de calitate.

¹ Program Regional Sectorial de Alimentare cu Apă și de Canalizare pentru Regiunea de Dezvoltare Sud

În conformitate cu angajamentul Republicii Moldova de a implementa soluții moderne de sanitație (de exemplu, zone umede construite, toalete Ecosan, etc.), declarate în Protocolul privind apa și sănătatea, proiectul Strategiei revizuite încurajează aplicarea acestor tehnologii în țară.

Principala instituție de stat responsabilă de implementarea și monitorizarea Strategiei este Ministerul Mediului, pe când celelalte instituții de resort sunt incluși în componența grupului de coordonare. Strategia Națională de Dezvoltare Regională (2016-2020) identifică sectorul AAC ca un domeniu prioritar pentru dezvoltarea viitoare și atribuie responsabilitățile pentru planificarea regională a sectorului AAC Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, precum și autorităților publice locale, în timp ce principala instituție responsabilă pentru planificarea serviciilor AAC la nivel național este Ministerul Mediului.

Legislația națională în domeniul organizării serviciului de apă și sanitație include următoarele acte normative:

A. Legi

- Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare nr. 303 din 31.12.2013 // Monitorul Oficial nr. 60-65 din 14.03.2014;
- Legea privind administrația publică locală nr. 436 din 28.12.2006 // Monitorul Oficial nr. 32-35 din 09.03.2007;
- Legea privind descentralizarea administrativă nr. 435 din 28.12.2006 // Monitorul Oficial nr. 29-31 din 02.03.2007;
- Legea serviciilor publice de gospodărie comunală nr. 1402 din 24.10.2002 // Monitorul Oficial nr. 14-17 din 07.02/2003;
- Legea privind calitatea apei potabile nr. 182 din 19.12.2019 // Monitorul Oficial nr. 1-2 din 03.01.2020;
- Legea apelor nr. 272 din 23.12.2011 // Monitorul Oficial nr. 81 din 26.04.2012;
- Legea cu privire la locuințe nr. 75 din 30.04.2015 // Monitorul Oficial nr. 131-138 din 29.05.2015;
- Legea condominiului în fondul locativ nr. 913 din 30.03.2000 // Monitorul Oficial nr. 130-132 din 19.10.2000;
- Legea cu privire la Registrul obiectivelor de infrastructură tehnico-edilitară nr. 150 din 14.07.2014 // Monitorul Oficial nr. 277-288 din 04-08-2014;
- Legea privind achizițiile în sectoarele energiei, apei, transporturilor și serviciilor poștale nr. 74 din 21.05.2020 // Monitorul Oficial nr. 153-158 din 26.06.2020;

-
- Legea privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător nr. 160 din 22.07.2011 // Monitorul Oficial nr. 170-175 din 14.10.2011.

B. Hotărâri de Guvern

- Hotărârea Guvernului nr. 191 din 19.02.2002 despre aprobarea Regulamentului cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la / reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă // Monitorul Oficial nr. 29-31 din 28.02.2002;
- Hotărârea Guvernului nr. 506 din 01.11.2019 pentru aprobarea Procedurii-cadru privind organizarea, derularea și atribuirea contractelor de delegare a gestiunii serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare // Monitorul Oficial nr. 346-351 din 22.11.2019;
- Hotărârea Guvernului nr. 950 din 25.11.2013 pentru aprobarea Regulamentului privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în corpuri de apă pentru localitățile urbane și rurale // Monitorul Oficial nr. 284-289 din 06.12.2013;
- Hotărârea Guvernului nr. 1466 din 30.12.2016 pentru aprobarea regulamentului sanitar privind sistemele mici de alimentare cu apă potabilă // Monitorul Oficial nr. 60-66 din 24.02.2017.

C. Acte de reglementare

Hotărâri ale Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică (HANRE)

- HANRE nr. 286 din 17.10.2018 cu privire la aprobarea Regulamentului privind procedurile de prezentare și de examinare a cererilor titularilor de licențe privind prețurile și tarifele reglementate // Monitorul Oficial nr. 430-439 din 17.10.2018;
- HANRE nr. 355 din 27.09.2019 cu privire la aprobarea Regulamentului-cadru de organizare și funcționare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare // Monitorul Oficial nr. 352-359 din 29.11.2019
- HANRE nr. 356 din 27.09.2019 cu privire la aprobarea Regulamentului-cadru cu privire la indicatorii de performanță ai serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare // Monitorul Oficial nr. 352-359 din 29.11.2019;
- HANRE nr. 357 din 27.09.2019 cu privire la aprobarea regulamentului privind principiile de efectuare a investițiilor în sectorul de alimentare cu apă și de canalizare // Monitorul Oficial nr. 352-359 din 29.11.2019;

-
- HANRE nr. 358 din 27.09.2019 cu privire la aprobarea Caietului de sarcini – cadru al serviciului public de aprovizionare cu apă și de canalizare // Monitorul Oficial nr. 352-359 din 29.11.2019;
 - HANRE nr. 359 din 27.09.2019 cu privire la aprobarea Contractului-cadru de furnizare/prestare a serviciului public de aprovizionare cu apă și de canalizare // Monitorul Oficial nr. 352-359 din 29.11.2019;
 - HANRE nr. 489 din 20.12.2019 cu privire la aprobarea Metodologiei de determinare, aprobare și aplicare a tarifelor pentru serviciul public de alimentare cu apă, de canalizare și epurare a apelor uzate // Monitorul Oficial nr. 55-61 din 21.02.2020;
 - HANRE nr. 180 din 10.06.2016 cu privire la aprobarea Regulamentului cu privire la stabilirea și aprobarea, în scop de determinare a tarifelor, a consumului tehnologic și a pierderilor de apă în sistemele publice de alimentare cu apă // Monitorul Oficial nr. 206-214 din 15.07.2016;
 - HANRE nr. 270 din 16.12.2015 cu privire la aprobarea Metodologiei privind aprobarea și aplicarea tarifelor la serviciile auxiliare prestate consumatorilor de către operatorii serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare // Monitorul Oficial nr. 55-58 din 16.12.2015;

Actuala Lege a Apelor nr. 272 (Monitorul Oficial nr. 81/26.04.2012, intrat în vigoare la 26.10.2013) stabilește cadrul legal în domeniul apei privind gestionarea, protecția și utilizarea eficientă a apelor de suprafață și a apelor subterane, definind două districte hidrografice – Nistru; Dunărea-Prut și Marea Neagră. Legea are ca scop protecția apei împotriva poluării și stabilește standardele de calitate a mediului. Evacuările de ape uzate din mediul urban și mediul rural sunt, de asemenea, reglementate.

Alimentarea cu apă potabilă este reglementată prin Legea privind calitatea apei potabile nr. 182, aprobată în decembrie 2019 (anterior reglementată de Legea apei potabile nr. 272 din 10.02.1999), care stabilește cerințele pentru alimentare cu apă potabilă, serviciul abordându-se în bază unui contract între operator și consumator. Acesta este un punct crucial, care va permite promovarea principiilor de recuperare a costurilor pentru serviciile AAC.

Prevederea legală actuală este că ANRE este responsabilă de elaborarea și aprobarea Metodologiei de determinare, aprobare și aplicare a tarifelor pentru serviciul public de alimentare cu apă, de canalizare și de epurare a apelor uzate.

Legea serviciilor publice de gospodărie comunală nr. 1402 din 24.10.2002 definește dreptul de proprietate asupra activelor AAC, stipulând că "sistemele publice de gospodărie

comunală, inclusiv terenurile aferente, fiind de folosință, interes sau utilitate publică, aparțin, prin natura lor sau potrivit legii, domeniului public al unităților administrativ teritoriale". Legea serviciilor publice de gospodărire comunală nr. 1402/2002 este parțial învechită și necesită o evaluare și actualizare minuțioasă în conformitate cu evoluțiile și tendințele actuale – de exemplu aspectele și mecanismele privind cooperarea intercomunală sunt slab reflectate și incorporate în lege, ultimele schimbări din Codul Civil nu sunt reflectate, în lege nu există diferențiere între APL de nivelul al doilea și de nivelul unu și se operează cu noțiunea generică de "autorități publice locale".

Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare (nr. 303 din 13.12.2013) stabilește cadrul legal pentru prestarea serviciului AAC, în vigoare din anul 2014. Această lege a fost elaborată pentru a promova prevederile principale ale Strategiei AAC, și reprezintă un document cheie, care definește că sistemele publice de apă și de canalizare sunt în responsabilitatea APL. Toate bunurile din sectorul AAC sunt deținute de către administrația publică locală, care se așteaptă să aibă autoritate deplină asupra planificării, elaborării strategiei de dezvoltare locală și prioritizării investițiilor. Astfel, APL urmează să evalueze și să determine cele mai potrivite modalități pentru agregarea serviciilor AAC.

La fel, în baza acestei legi, sunt specificate relațiile dintre consumator și operator: Art. 10 lit. f) „accesul reglementat la sistemul public de alimentare cu apă și de canalizare al tuturor consumatorilor, pe baze contractuale”.

Nu există o claritate în cadrul normativ național în privința organului central de specialitate responsabil de domeniul AAC. Articolul 6 din legea 303/2013 nu specifică care minister îndeplinește funcția de organ central de specialitate al administrației publice în domeniul serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, iar Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Mediului aprobat prin HG 695/2017 nu menționează în mod expres AAC printre domeniile în care ministerul realizează anumite funcții (vezi pct. 6). Nu există delimitare foarte clară spre exemplu între competențele Ministerului Mediului și Ministerul Economiei și Infrastructurii, care are printre altele responsabilități în domeniul urbanism, construcții și locuințe (a se vedea <https://mei.gov.md/ro/content/urbanism-construcii-si-locuinte>) și Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Economiei și Infrastructurii aprobat prin HG 690/2017).

Conform legii 303, agenției ANRE i s-a acordat autoritate extinsă asupra licențierii operatorilor naționali, regionali și municipali (orășenești) AAC și elaborării politicii de stabilire a tarifelor. Cu toate acestea, legea nu se referă în mod obligatoriu la operatorii din localități rurale. Legea prevede elaborarea unui set de regulamente secundare pentru reglementarea serviciului public AAC.

Așadar, sunt elaborate și în vigoare următoarele regulamente:

- HANRE nr. 355 din 27-09-2019 cu privire la aprobarea Regulamentului-cadru de organizare și funcționare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare. În conformitate cu acest regulament, se recomandă autorităților administrației publice locale de nivelul întâi să elaboreze regulamentele proprii de organizare și funcționare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare. Totodată, acest Regulament stabilește raporturile dintre operatorii care furnizează/prestează serviciile publice de alimentare cu apă și de canalizare (în continuare – operatori) și consumatori cu privire la branșarea/racordarea instalațiilor interne de apă și de canalizare, la contractarea, la furnizarea și plata serviciului public de alimentare cu apă potabilă, apă tehnologică și serviciul public de canalizare, acest proces fiind efectuat în baza unui contract încheiat între operator și consumator
- HANRE nr. 356 din 27-09-2019 cu privire la aprobarea Regulamentului-cadru cu privire la indicatorii de performanță ai serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, care stabilește indicatorii de performanță minim care trebuie respectați de către operatori întru asigurarea serviciului de alimentare cu apă și de canalizare.
- HANRE nr. 286 din 17-10-2018 Regulamentul privind procedurile de prezentare și examinare a cererilor titularilor de licențe privind prețurile și tarifele reglementate, care stabilește cerințe și proceduri uniforme, clare, predictibile și transparente ce urmează a fi respectate în procesul prezentării de către titularii de licențe și examinării cererilor privind costurile/cheltuielile de bază, prețurile/tarifele reglementate de către ANRE;
- HANRE nr. 357 din 27-09-2019 Regulamentul privind principiile de efectuare a investițiilor în sectorul de alimentare cu apă și de canalizare, care are drept scop stabilirea: a) termenelor de prezentare și aprobare a planurilor de investiții; b) categoriilor și criteriilor de evaluare a investițiilor; c) procedurilor de planificare, prezentare, aprobare și modificare a planului anual de investiții; d) cerințelor față de raportul privind realizarea planului anual de investiții; e) modului de acceptare în scopuri tarifare a investițiilor realizate.
- HANRE nr. 180 din 10-06-2016 cu privire la aprobarea Regulamentului cu privire la stabilirea și aprobarea, în scop de determinare a tarifelor, a consumului tehnologic și a pierderilor de apă în sistemele publice de alimentare cu apă

Hotărârea Guvernului nr. 934 din 15.08.2007 cu privire la instituirea Sistemului informațional automatizat "Registrul de stat al apelor minerale naturale, potabile și băuturilor nealcoolice îmbuteliate" și în special Anexa 2, reglementează în continuare calitatea apei potabile. Hotărârea menționată mai sus stabilește cerințe de monitorizare și de raportare a calității apei. Deși dispozițiile Anexei 2 reprezintă o transpunere practică a prevederilor Directivei CE privind calitatea apei destinate consumului uman, ele sunt transpuse prin intermediul Legii cu privire la apa potabilă nr. 182 ².

Hotărârea Guvernului nr. 950 din 25.11.2013 stabilește cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în corpuri de apă pentru localitățile urbane și rurale. Acest regulament este o transpunere parțială a Directivei CE privind epurarea apelor uzate urbane, în timp ce transpunerea completă prezintă un proces de tranziție de lungă durată. Cadrul legal constituit și elaborat în mod corespunzător, cu toate regulamentele asociate, este o parte esențială a reformei sectorului AAC, oferă un mediu potrivit pentru dezvoltare și investiții în sector.

Cadrul legal constituit și elaborat în mod corespunzător, cu toate regulamentele asociate, este o parte esențială a reformei sectorului AAC oferă un mediu potrivit pentru dezvoltare și investiții în sector.

Tabelul 1.1 Concordanța dintre directivele UE în domeniul apei aplicabil Republicii Moldova

DN UE în domeniul gestionării apei	Cadrul legal național și instrumente pentru implementare	Lacune/Necesități identificate
Directiva 2000/60/CE de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei (DCA)	<ul style="list-style-type: none"> • Legea Apelor 272/23.12.2011 (ultima modificare în noiembrie 2018 cu suportul EUWI+) și 20 de regulamente de implementare stabilesc cadrul legal pentru managementul integrat al resurselor de apă, protecție și utilizare eficientă în RM (în vigoare din 2013). • Regulamentul cu privire la funcționarea Sistemului Informațional al Resurselor de Apă (SIRA), aprobat prin HG 672/30.05.2016. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Necesitatea introducerii mecanismelor eficiente de <i>măsurare și monitorizare</i>, care să măsoare captările și deversările. ➤ Lacune în <i>colectarea, analiza și publicarea informațiilor</i> privind statutul resurselor de apă, precum și în <i>măsurarea și ducerea evidenței</i> utilizării apei.

² Hotărârea Guvernului Nr. 685 din 04.09.2013 cu privire la aprobarea Strategiei naționale de dezvoltare regională pentru anii 2013-2015, publicată la data de 13.09.2013 în Monitorul Oficial Nr. 198-204, art. Nr: 792 Modernizarea serviciilor publice locale, domeniu de intervenție

	<ul style="list-style-type: none"> • Conceptul Sistemului informațional automatizat „Cadastrul de stat al apelor” (CSA) aprobat prin HG 491/23.10.2019. • 2 Planuri de Gestiune a Bazinului Hidrografic adoptate prin HG – pentru Bazinul Nistru (august 2017) și pentru Dunăre, Prut și Marea Neagră (octombrie 2018, <i>în prezent în revizuire</i>). 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Necesitatea de a <i>operaționaliza SIRA</i>, inclusiv informația privind autorizațiile din domeniul apei, utilizare, încălcări, etc. ➤ Necesitatea de a <i>operaționaliza CSA</i>, inclusiv informațiile privind sistemele AAS, protecția împotriva inundațiilor și alte infrastructuri din domeniul apei.
<p>Directiva 91/271/CEE Tratarea apelor urbane reziduale (TAUR)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Legea Nr. 303/2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și canalizare (cu ultima modificare din 2019). • Regulamentul 950/2013 privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în corpuri de apă pentru localitățile urbane și rurale (cu ultima modificare prin HG 90/19.02.2020) • Legea Nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător (Anexa 1/p.61) • Noi norme de proiectare și construcție a sistemelor de alimentare cu apă și canalizare la scară mică adoptate formal în 2018 și puse în aplicare prin Codul Practic aprobat în 01.09.2020. • Procedura-cadru privind organizarea, derularea și atribuirea contractelor de delegare a gestiunii serviciului public de alimentare cu apă și canalizare (HG 506/01.11.2019). 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Aglomerațiile și zonele sensibile în cadrul Directivei TAUR încă nu sunt stabilite. ➤ Lacune în înregistrări/registre ale utilizării apei și autorizații din domeniul apei. ➤ Aplicare insuficientă a cerințelor privind epurarea și evacuarea apelor uzate (atât de către apă-canale, cât și de întreprinderi). ➤ Prea multă atenție acordată furnizării fără acoperire a sanitației în investițiile curente. Necesitatea de a pune accent pe infrastructura de epurare și canalizare a apelor uzate în următoarea perioadă programată (2022-2027). ➤ Necesitatea de a planifica și elabora ghiduri privind gestionarea sigură a nămolurilor de la stațiile de epurare a apelor uzate.

<p>Directiva 98/83/CE privind calitatea apei destinate consumului uman</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Legea Nr. 182/2019 privind calitatea apei potabile (în vigoare din 03.01.2021). • Regulamentul sanitar privind sistemele mici de alimentare cu apă potabilă (HG 1466/30.12.2016) și o ordonanță de implementare din 05.05.2017. • Ghidul Național privind elaborarea Planului de Siguranță a Apei pentru sistemele de alimentare cu apă potabilă, aprobat în 21.07.2017 printr-o Ordonanță comună a (fostului) Minister al Sănătății și Ministerul Mediului. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Lipsa unor laboratoare bine echipate pentru monitorizarea regulată a apei potabile de la robinet. ➤ Necesitatea elaborării Planurilor de Siguranță a Apei pentru toate sistemele de alimentare cu apă care să deservească peste 2000 persoane (inclusiv în localitățile rurale) până în 2025, în vederea reducerii în continuare a riscurilor pentru sănătate asociate cu apa potabilă.
<p>Directiva 91/676/CEE privind combaterea poluării apelor cu nitrați proveniți din agricultură</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Regulamentul privind prevenirea poluării apelor din activități agricole, aprobată prin HG 836/29.10.2013. • Codul de Bune Practici Agricole elaborat cu suportul proiectului EUWI+ și aprobat de Ministerul Mediului în 27.07.2020. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Aprobarea oficială a zonelor vulnerabile la nitrați identificate și cartate. ➤ Necesitatea de introducere a Bunei Practici de Laborator (BPL) în RM în calitate de instrument de prevenire a poluării cu nitrați și alte substanțe chimice ale resurselor de apă din țară.

2. Normative în construcție

În Republica Moldova este elaborat de către Ministerul Economiei și Infrastructurii, Catalogul documentelor normative în construcții³ în vigoare la data de 01 iulie 2020, care urmează a fi actualizat semestrial.

Acest Catalog include documente normative care sunt în vigoare pe teritoriul țării atât timp cât nu sunt înlocuite sau nu are loc armonizarea legislației la alte standarde internaționale corespunzătoare.

Acest Catalog include:

- *lista documentelor normative naționale*, sistematizate în conformitate cu NCM A.01.02 „Sistemul de documente normative în construcții”, în următoarele grupe:
 - A. Normative metodico-organizatorice
 - B. Urbanism și amenajarea teritoriului
 - C. Clădiri și funcționalitatea lor
 - D. Construcții hidrotehnice, rutiere și speciale
 - E. Fiabilitatea, siguranța și protecția clădirilor și construcțiilor
 - F. Elemente de construcții
 - G. Rețele și echipamente aferente construcțiilor
 - H. Materiale de construcții
 - K. Mașini, utilaje și unelte pentru construcții
 - L. Economia construcțiilor
 - M. Eficiența energetică a clădirilor și construcțiilor

- *documente normative în construcții adoptate până 1992*, care sunt divizate în două categorii:
 - I. documente normative în construcții cu aplicare obligatorie;
 - II. documente normative în construcții cu caracter informativ.

Documente normative în construcții adoptate până 1992 sunt:

- normative în construcții (СНП și СН), aprobate de Comitetul de Stat pentru Construcții al URSS și Comitetul de Stat pentru Arhitectură al URSS;

³http://www.ednc.gov.md/noutati_si_evenimente/noutati_recente/catalogul_documentelor_normative_in_construcii_2021_ediiia_i#breadcrumbs

-
- normative în construcții republicane (PCH), aprobate de Comitetul de Stat pentru Construcții al RSSM;
 - normative în construcții departamentale (BCH) și normative de proiectare tehnologică (OHTП și BHTП), aprobate de ministere și departamente ale fostei URSS și coordonate cu Comitetul de Stat pentru Construcții al URSS;
 - îndrumătoare la normative în construcții (Пособия к СНиП), recomandări, ghiduri și instrucțiuni, elaborate de organizațiile de proiectare și instituțiile de cercetări științifice subordonate Comitetului de Stat pentru Construcții al URSS;
 - alte documente normative [1].

În prezent sunt utilizate 2 normative cu caracter obligatoriu ale fostei URSS și peste 130 de standarde GOST ale fostei URSS.

Standarde și normative în construcții

- NCM G.03.01:2017 pentru Stații de capacitate mică de epurare a apelor uzate comunale, aprobat prin Ordinul nr. 382 din 19.12.2017 al Ministerului Economiei și Infrastructurii.
- NCM G.03.02:2015 pentru Rețele și instalații exterioare de canalizare, aprobat prin Ordinul nr. 56 din 25.04.2016 al Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor.
- Regulamentul privind principiile de bază în proiectarea și construcția sistemelor exterioare de alimentare cu apă a localităților mici cu un consum sub 200 m³/zi, aprobat prin Ordinul nr. 179 din 04.04.2018 al Ministerului Economiei și Infrastructurii.

Documentele învechite prevăd norme supradimensionate de consum, ceea ce nu corespunde situației actuale.

Documente normative naționale în domeniul de apă și canalizare sunt prezentate în Tabelul 2.1 [2].

Tabelul 2.1 Normative de construcție.

Indicativ	Titlul normativului	Elaborat	Aprobat	Data aplicării
NCM G.03.01:2017	Stații de capacitate mică de epurare a apelor uzate comunale <i>Станции очистки коммунальных сточных вод малой производительности</i> Înlocuiește NCM G.03.01-2012	UASM ICȘC Incercom	MEI ord. 382 din 19.12.2017	19.01.2018
NCM G.03.02:2015	Rețele și instalații exterioare de canalizare <i>Наружные сети и сооружения канализации</i> Înlocuiește СНиП 2.04.03-85	UASM	MDRC ord. 56 din 25.04.2016	06.05.2016
	Regulamentul privind principiile de bază în proiectarea și construcția sistemelor exterioare de alimentare cu apă a localităților mici cu un consum sub 200 m ³ /zi. <i>Регламент об основных принципах проектирования и строительства систем наружного водоснабжения малых населенных пунктов, использующих воду в объеме, не превышающем 200 м3 в сутки</i>	MEI	MEI ord. 179 din 04.04.2018	13.04.2018
NCM G.03.03:2015	Instalații interioare de alimentare cu apă și canalizare Внутренний водопровод и канализация Înlocuiește СНиП 2.04.01-85	ICȘC Incercom	MDRC ord. 124 din 18.11.2015	27.11.2015

Indicativ	Titlul normativului	Elaborat	Aprobat	Data aplicării
CPG.03.01-2006	Proiectarea și montarea conductelor sistemelor interioare de alimentare cu apă rece și fierbinte cu utilizarea țevilor de oțel cu acoperire de polimeri <i>Проектирование и монтаж трубопроводов систем холодного и горячего водоснабжения с использованием металлополимерных труб</i>	S.A. Gradient-Co	ACDT ord. 23 din 20.02.2007	01.07.2007
CPG.03.02-2006	Proiectarea și montarea conductelor sistemelor de alimentare cu apă și canalizare din materiale de polimeri <i>Проектирование и монтаж трубопроводов систем водоснабжения и канализации из полимерных материалов</i> Înlocuiește CH 478-80	S.A. Gradient-Co	ACDT ord. 24 din 20.02.2007	01.07.2007
CPG.03.03-2011	Proiectarea și montarea conductelor subterane de alimentare cu apă din țevi de masă plastică cu fibre de sticlă <i>Проектирование и монтаж подземных трубопроводов водоснабжения из стеклопластиковых труб</i>	INCP Urban- proiect	MDRC ord. 98 din 26.10.2011	01.01.2012
CPG.03.04-2011	Proiectarea, montarea și exploatarea sistemelor de canalizare interioară din țevi din polipropilenă <i>Проектирование, монтаж и эксплуатация систем внутренней канализации из полипропиленовых труб</i>	Urban- proiect	MDRC ord. 99 din 26.10.2011	01.01.2012

Indicativ	Titlul normativului	Elaborat	Aprobat	Data aplicării
CPG.03.05-2011	Proiectarea și montarea sistemelor interioare de alimentare cu apă și încălzire a clădirilor din țevi de cupru <i>Проектирование и монтаж внутренних систем водоснабжения и отопления зданий из медных труб</i>	Urban- proiect	MDRC ord. 96 din 26.10.2011	01.01.2012
CPG.03.06-2011	Proiectarea și montarea conductelor subterane de canalizare din țevi plastice armate cu fibre de sticlă <i>Проектирование и монтаж подземных трубопроводов канализации из стеклопластиковых труб</i>	UASM	MDRC ord. 107 din 08.11.2011	01.01.2012
CPG.03.07:2016	Sisteme de epurare biologică naturală a apelor uzate comunale în filtre plantate cu macrofite (fitofiltre) <i>Системы естественной биологической очистки коммунальных сточных вод в фильтрах, засаженных высшей водной растительностью (фитофильтры)</i>	Asociația Internațională a Păstrătorilor Râului "Eco-Tiras"	MDRC ord. 96 din 21.07.2016	05.08.2016
CPG.03.08-2020	Instalații și rețele de alimentare cu apă și canalizare. Proiectarea și construcția sistemelor exterioare de alimentare cu apă potabilă, cu un debit sub 200 m ³ /zi, pentru localități de până la 3000 locuitori		MEI Ord. nr. 162 din 01-09- 2020	11.09.2020

Norme și reguli în construcții

În Republica Moldova, proiectarea și construcția infrastructurii de alimentare cu apă și de canalizare se bazează pe norme și reguli în construcții (NRC, SNiP – rus) și standarde de stat (STAS, GOST – rus). NRC și STAS au fost elaborate în perioada sovietică și aplicate în întreaga Uniune Sovietică. Aceste documente normative au fost supuse ultimei revizuirii aproximativ cu 30 de ani în urmă.

Au fost adoptate noi normative în construcții care parțial au înlocuit vechile SNiP-uri și GOST-uri sovietice (NCM G.03.01:2017 pentru Stații de capacitate mică de epurare a apelor uzate comunale; NCM G.03.02:2015 pentru Rețele și instalații exterioare de canalizare; Regulamentul privind principiile de bază în proiectarea și construcția sistemelor exterioare de alimentare cu apă a localităților mici cu un consum sub 200 m³/zi). Cu toate acestea, actualele reglementări și normative nu abordează și nu oferă soluții pentru unele probleme specifice cu care se confruntă localitățile rurale, cum ar fi spre exemplu statutul și cerințele pentru fosele septice. În condițiile austerității financiare și a costurilor ridicate pentru sistemele clasice centralizate de canalizare și tratarea apelor uzate, precum și datorită condițiilor specifice care nu permit funcționarea la parametri optimi a unor astfel de sisteme în majoritatea localităților rurale (densitate mică a utilizatorilor per km de rețea, volum mic de ape uzate deversate, proprietăți topografice, distanțe mari de pompat, etc.), reglementarea și încurajarea utilizării foselor septice ar reprezenta o soluție temporară/tranzitorie net superioară situației actuale în care apele uzate sunt infiltrate în sol.

Aplicarea în continuare a NRC și STAS fără nici o revizuire duce la o situație în care:

- Se va proiecta, aproba și implementa infrastructura AAC, probabil, supradimensionată, deoarece calculul capacității necesare se bazează pe norme de consum NRC, care definesc un consum total specific de apă de până la 600 l/pers/zi pentru zonele urbane și 150 l/pers/zi pentru mediul rural, în timp ce consumul mediu actual în Republica Moldova este de numai 111 l/pers/zi în zonele urbane. De asemenea, normele prescriu un nivel ridicat de siguranță (de exemplu, dublarea aducțiunilor și capacitatea mare de înmagazinare a apei, cerințele ridicate de debit pentru stingerea incendiilor). Aceste instrucțiuni duc la sisteme de multe ori neperformante și extrem de costisitoare în termeni de investiții capitale și cheltuieli operaționale;
- Uneori, cele mai bune practici acceptate pe plan internațional și tehnologii noi nu pot fi implementate în Republica Moldova, deoarece instituțiile responsabile de verificarea și expertizarea proiectelor se ghidează după cerințele NRC și STAS.
- Totuși, principala problemă este lipsa standardelor specifice pentru sisteme mici din mediul rural. Normele existente includ prevederi comune pentru zonele urbane și rurale, rezultând în supradimensionarea masivă a sistemelor rurale din cauza cerințelor înalte față de debitele anti-incendiare și volumele de înmagazinare a apei. În plus, tehnologiile moderne de tratare/epurare nu sunt prevăzute de normele existente, creând un obstacol în implementarea la nivel național a acestor tehnologii (de exemplu, zone umede construite, toalete Ecosan, etc.). Secțiunea 1.1 din SNIIP 2.04.02-84 prevede planificarea și proiectarea sistemelor de canalizare în paralel cu proiectele de alimentare cu apă, precum și întocmirea obligatorie a bilanțului apei. Regulamentul igienic privind proiectarea sistemelor de alimentare cu apă interzice conexiunea interioară a caselor individuale la rețele de alimentare cu apă fără a avea acces la sistemul public de canalizare. Secțiunea 6 din SNIIP 2.04.03-85 permite utilizarea foselor septice pentru sisteme descentralizate de canalizare, în timp ce Regulamentul Igienic sus-menționat are o declarație contradictorie și interzice conexiunile interioare la rețele de apă cu deversări ulterioare în fose septice. Această problemă rămâne să fie clarificată la nivel de legislație națională.
- Epurarea descentralizată poate asigura eficiența și fiabilitatea comparabilă cu epurarea convențională centralizată, și poate oferi multe beneficii suplimentare pentru comunități. Conform Organizației Mondiale a Sănătății, accesul la evacuarea igienică a apelor uzate înseamnă acces la un sistem de canalizare, fosă septică sau prin alte mijloace igienice de evacuare. Fosele septice sunt

utilizate pe scară largă în diferite țări, precum Statele Unite ale Americii, Uniunea Europeană, Federația Rusă, etc. În Statele Unite ale Americii, aproape fiecare a patra gospodărie beneficiază de un sistem septic individual sau sistem mic comunitar grupat pentru epurarea apelor uzate. În contextul planificării regionale sectoriale, este absolut esențial de optimizat cheltuielile capitale și operaționale. O revizuire cuprinzătoare a standardelor și normelor de proiectare existente va contribui în mod considerabil la sporirea eficienței proiectelor și implementarea tehnologiilor moderne în sectorul AAC. Eforturile de actualizare sunt în proces de desfășurare (de exemplu, proiectul MSPL finanțat de GIZ).

În ceea ce privește normativele de proiectare, au fost atinse progrese cu adoptarea la 1 septembrie 2020 a Codului Practic privind noile norme de proiectarea și construcția sistemelor de alimentare cu apă potabilă la scară mică (CP G.03.08-2020). Acest Cod Practic a făcut permanente noile norme temporare de proiectare și construcție a sistemelor de alimentare cu apă la scară mică, aprobate de MEI în aprilie 2018. Noile norme vor înlocui vechile standarde de construcție (SNiP), dezvoltate și utilizate în fosta Uniune Sovietică, care sunt învechite și sunt adesea implementate în infrastructura supradimensionată cu cheltuieli de capital și costuri de funcționare pe persoană conectată mai mari.

Noul Cod Practic va fi aplicat la dezvoltarea sistemelor de alimentare cu apă potabilă la scară mică în satele din R. Moldova și se așteaptă să aducă o reducere a costurilor cu până la 30% a investiției de capital pe persoană conectată, fără a compromite calitatea serviciilor. Astfel, această măsură legală va crește semnificativ eficiența costurilor intervențiilor în sectorul alimentării cu apă din bugetul public și de la donatori în beneficiul populației rurale a R. Moldova.

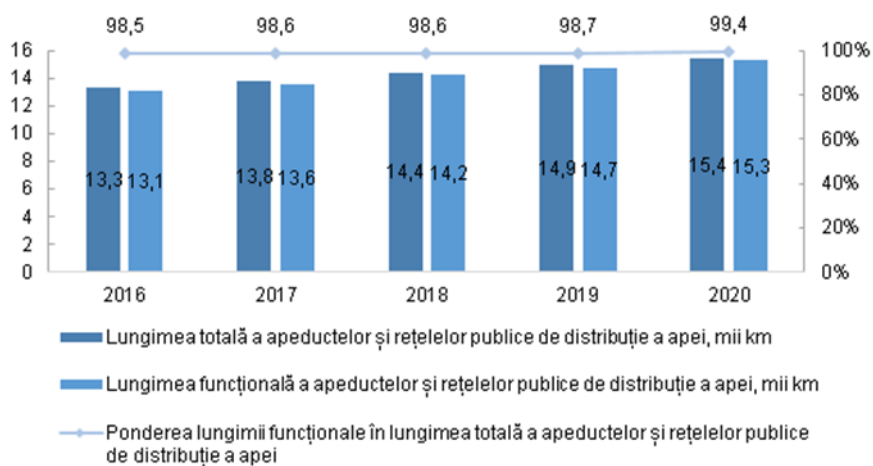
Ca următor pas, ar trebui dezvoltate noi norme similare pentru sistemele de sanitație la scară mică – atât centralizate, cât și locale.

- La momentul actual există 58 proiectanți atestați în domeniul instalațiilor și rețelelor de alimentare cu apă și canalizare și 3 experți tehnici atestați în același domeniu. Lista specialiștilor atestați este publicată pe site-ul Ministerului Economiei și Infrastructurii a Republicii Moldova [3]. Lista acestora conform datelor la 31 iulie 2021 este prezentată în Anexa 1.

3. Gradul de conectare la sisteme de apeduct și canalizare

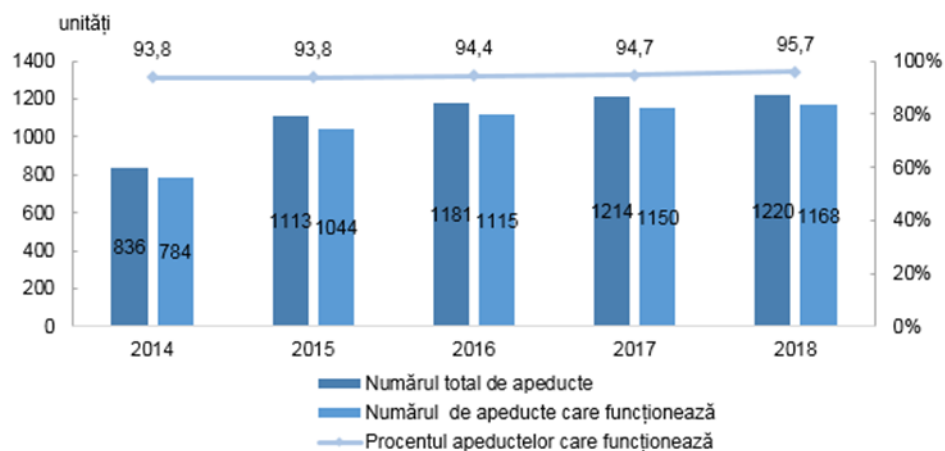
Aprovizionarea cu apă sigură este interdependentă de condițiile de sănătate publică și sanitație și importanța lor nu trebuie neglijată, atât la nivelul comunității, cât și de către fiecare individ, contribuind implicit la reducerea poluării apei.

După cum se poate vedea din figura 3.1 de mai jos, sistemul de alimentare cu apă în anul 2018 enumera 1220 unități, comparativ cu anul 2014, când erau 836 unități. Din totalul apeductelor, pe parcursul anului 2018, au funcționat 1168 sisteme sau 95,7%. În același timp au fost reconstruite 11 apeducte, dintre care 10 în localitățile rurale.

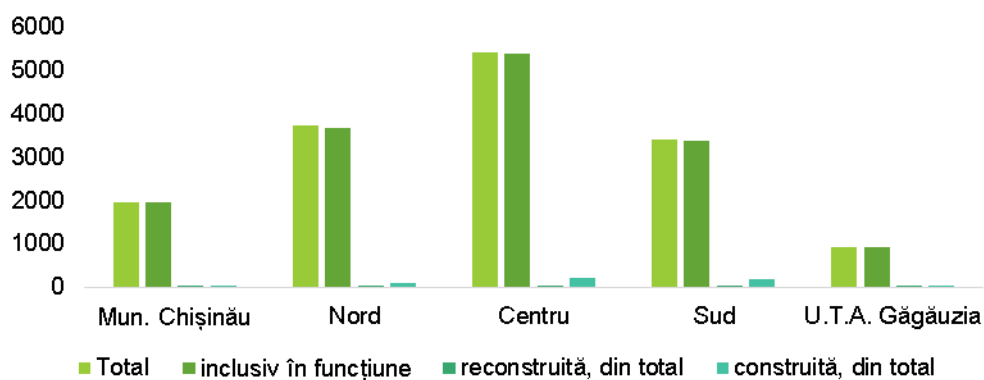
Figură 3.1 Lungimea apeductelor și rețelelor publice de distribuția a apei, 2016-2020.

Anual în Republica Moldova se efectuează lucrări de reabilitare, modernizare și extindere a sistemelor de alimentare cu apă. În anul 2020, lungimea totală a apeductelor și a rețelelor de distribuție a apei s-a extins cu cca 500 km (sau cu 3,4%) față de anul 2019 (figura 3.2), alcătuind un total de 15,4 mii km, de asemenea au fost reconstruiți 49,9 km de rețele. Pe parcursul aceluiași an funcționat doar 15,3 mii km de rețea (99,4%) (figura 3.3), celelalte sisteme de alimentare cu apă nu sunt funcționale.

Figură 3.2 Numărul de unități de apeduct în RM în perioada 2016-2020

În anul 2020, accesul la sistemul public de alimentare cu apă au avut 53 de municipii și orașe și 769 de localități rurale, care reprezintă 53,6% din localitățile țării. Aproximativ 52% din satele moldovenești nu au acces la alimentarea cu apă potabilă din sistemul public (tabelul 3.1).

Figură 3.3 Lungimea apeductelor și rețelelor publice de distribuție a apei, anul 2020 (km) [4].

Tabelul 3.1. Numărul localităților cu acces la sistemul public de alimentare cu apă și lungimea apeductelor și rețelelor de distribuție a apei, pe medii, 2016-2020⁴

Item	2016	2017	2018	2019	2020
Numărul localităților cu acces la sisteme publice de alimentare cu apă, inclusiv:	732	751	774	794	822
urban	53	53	53	53	53
rural	679	698	721	741	769
Lungimea totală a apeductelor și rețelelor publice de distribuție a apei potabile, km, inclusiv:	13315	13810,9	14355,6	14856,3	15436,1
urban	4662,7	4676,9	4672,5	4744,5	4822,4
rural	8652,3	9134	9683,1	10111,8	10613,7

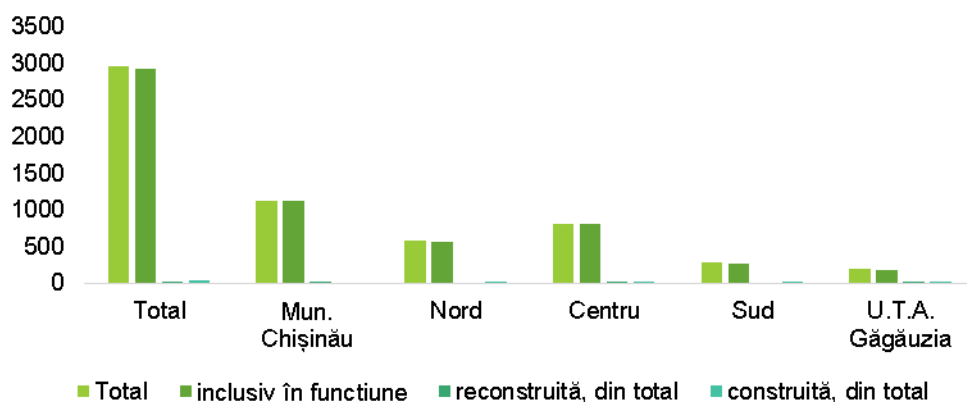
În anul 2020, cea mai mare rată de conectare la sistemul public de alimentare cu apă avea populația mun. Chișinău (88,6%) și UTA Găgăuzia (81,3%), iar cel mai mic nivel se înregistra în Regiunea de Nord (37,6%). Din cele 15,4 mii km ai lungimii totale a rețelelor publice de apeducte, peste 1/3 revenea Regiunii de Centru, circa ¼ - Regiunii de Nord, 22% - Regiunii de Sud, în jur de 13% - mun. Chișinău și mai puțin de 6% - UTA Găgăuziei (figura 3.3).

În anul 2020, lungimea totală a rețelelor publice de canalizare depășea 2 970 km. Cel mai bine este asigurat cu rețele de canalizare mun. Chișinău, căruia îi revine circa 38% din lungimea totală sau 1121,5 km. Printre celelalte regiuni se evidențiază Regiunea de Centru cu 814,7 km (peste 27% din lungimea totală), celelalte regiuni înregistrând valori mai mici (figura 3.4).

Cea mai mare pondere a localităților cu acces la sistemul public de canalizare, în anul 2020 a fost înregistrat în mun. Chișinău (71,4%), UTA Găgăuzia (21,9%) și regiunea Centru (8,2%), iar localitățile din regiunile de Sud și de Nord au cele mai mici rate de acces (5,8% și, respectiv, 4,5%) (Tabelul 3.2 și figura 3.5).

Gradul de funcționalitate a rețelelor publice de canalizare în anul 2020 a fost 98,8%. Cel mai înalt nivel de funcționalitate s-a înregistrat în mun. Chișinău (100%), în Regiunea Nord (98,4%), de Centru și de Sud (câte 99,1%). Un nivel mai redus fiind înregistrat în UTA Găgăuzia (91,6%).

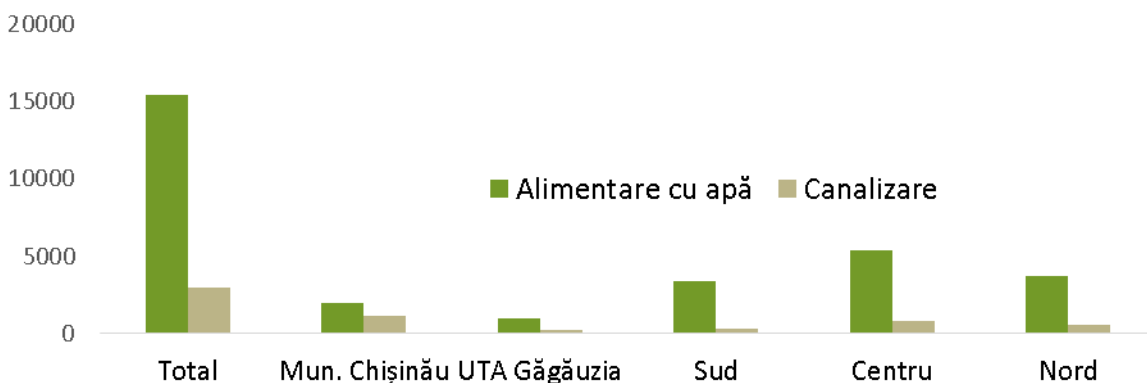
⁴ <https://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=6997>

Figură 3.4 Lungimea rețelelor publice de canalizare, în profil teritorial, anul 2020 (km) [4]

Tabelul 3.2. Numărul localităților cu acces la sistemul public de canalizare și lungimea rețelelor publice de canalizare, pe medii, 2016-2020

Item	2016	2017	2018	2019	2020
Numărul localităților cu sisteme publice de canalizare, inclusiv:	104	106	110	115	124
urban	52	52	52	52	52
rural	52	54	58	63	72
Lungimea totală a sistemului public de canalizare, km, inclusiv:	2814,9	2827,7	2894,1	2931,4	2970,3
urban	2 315,9	2 368,9	2 404,2	2 412,3	2407,2
rural	499	458,8	489,9	519,1	563,1

Figură 3.5 Ponderea localităților deservite de sistemul public de alimentare cu apă și canalizare, pe regiuni de dezvoltare în anul 2020

În anul 2020 au fost construite 31,7 km de rețele publice de canalizare, cu 1,4 km mai puțin față de anul precedent și au fost reconstruite 14,6 km, mai mult cu 7,1 km față de aceeași perioadă.

În anul 2020 activitatea de evacuare a apelor uzate din gospodăriile populației și din unitățile economice și sociale s-a desfășurat în 52 municipii și orașe, dar și în 72 de sate.

Cu serviciu public de canalizare au fost asigurate 8,1% din totalul localităților țării, 94,5% din municipii și orașe și 4,9% din localitățile rurale.

Există o discrepanță considerabilă dintre localitățile urbane și rurale în privința accesului la canalizare centralizată, cum ar fi situația din raioanele Briceni, Drochia, Fălești, Glodeni, Ocnîța, Soroca, Rezina, Șoldănești, Basarabeasca, Cantemir și Leova, unde 100% din populația rurală nu are acces la serviciile de canalizare.

Datele privind lungimea apeductelor și a sistemelor de canalizare, în profil regional sunt prezentate în anexele 2a și, respectiv, 2b.

4. Tarif/taxă (acoperirea cheltuielilor necesare pentru prestarea serviciului)

Strategia privind AAC a propus o nouă autoritate de reglementare a sectorului AAC - Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (ANRE) - care a dezvoltat o nouă metodologie de stabilire a tarifelor și care este responsabilă pentru licențierea operatorilor în baza unor indicatori de performanță. După aprobarea Legii privind serviciul public AAC, a fost planificată o perioadă de tranziție pentru anii 2014 - 2016, în vederea elaborării legislației secundare privind un sistem de acordare a licențelor, indicatori naționali de performanță, politica tarifară, etc.

Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (ANRE), înființată în baza Legii din 2002 privind serviciile publice de gospodărire comunală, este responsabilă de stabilirea și reglementarea tarifelor în sectorul apei începând cu 2014.

Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare (Nr. 303/13.12.2013) oferă baza legală pentru realizarea noii politici a țării în acest domeniu, urmând a fi puse în aplicare următoarele acte de implementare în vederea îmbunătățirii calității serviciilor, stabilirea tarifelor, precum și eficiența, atât a performanței operaționale, cât și tehnice a sistemelor AAS:

- Metodologia de determinare, aprobare și aplicare a tarifelor pentru serviciul public de alimentare cu apă, de canalizare și epurare a apelor uzate (Nr. 741/18.12.2014);
- Regulamentul cu privire la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare (Nr. 271/16.12.2015, modificat ultima dată de ANRE Nr 355/27.09.19, în vigoare din 01.05.2020);
- Regulamentul cu privire la stabilirea și aprobarea, în scop de determinare a tarifelor, a consumului tehnologic și a pierderilor de apă în sistemele publice de alimentare cu apă (Nr. 180/10.06.2016, modificat de ANRE Nr. 273/28.09.2018).

Autoritățile locale au competență exclusivă în ceea ce privește configurarea, gestionarea și monitorizarea serviciilor publice AAS, precum și crearea, administrarea și operarea infrastructurii comunale aferente serviciilor ce aparține unităților administrativ teritoriale. Autoritatea Publică Locală Nivelul II (APL II, raioane) coordonează dezvoltarea sectorului și infrastructurii AAS, în timp ce asigurarea furnizării AAS către populație este responsabilitatea celui mai jos nivel de guvernare (APL I, localități/municipii), care deține majoritatea infrastructurii AAS. APL I au competența, de asemenea, de a aproba tarifele pe baza metodologiei ANRE. Acestea sunt unite în Congresul Autorităților Locale (CALM), care, din numele membrilor săi, promovează reorganizarea voluntară a serviciilor și operatorilor AAS. Tarifele avizate/aprobate de ANRE pentru prestare sau furnizarea serviciului AAS sunt publicate pe pagina web a instituției. Ultimele tarife aprobate/avizate sunt prezentate în anexa 2 [5].

Tabelul 4.1. Tarifele pentru apă și apă uzată, USD/m³, anul 2020 (cu oranj- valori maxime, albastru-valori medii și gri- valori minime)⁵

Localitate	Tarif apă, USD/1 m ³	Tarif apă uzată, USD/1 m ³	Tarif total, USD/m ³
Ocnița	1.20	1.35	2.55
Briceni	0.75	0.83	1.58
Edineț	1.41	1.57	2.99
Dondușeni	1.03	0.55	1.58
Drochia	1.04	0.72	1.76
Soroca	0.89	0.30	1.19
Florești	1.32	1.16	2.47
Râșcani	0.81	1.45	2.26
Glodeni	1.54	1.16	2.70
Fălești	1.10	0.48	1.58
Bălți	0.88	0.64	1.51
Sângerei	0.71	0.97	1.68
Șoldănești	0.75	0.30	1.05
Rezina	1.25	0.79	2.04
Telenești	1.17	0.94	2.11
Orhei	0.91	0.54	1.45
Criuleni	0.62	1.25	1.87
Anenii Noi	0.79	0.41	1.20
Floreni	0.62	0.78	1.40
Cojușna	0.00	0.93	0.93
Strășeni	0.86	0.74	1.59
Călărași	1.06	0.55	1.60
Ungheni	0.87	1.15	2.02
Nisporeni	0.98	0.79	1.78
Hâncești	1.28	0.74	2.02
Chișinău	0.54	0.73	1.26
Stăuceni	0.00	0.35	0.35
Cricova	0.75	0.29	1.14
Ciorescu	0.69	0.47	1.16
Căușeni	1.01	0.65	1.66
Căinari	0.00	0.84	0.84
Ștefan Vodă	1.10	1.00	2.10
Cimișlia	0.82	1.17	2.00

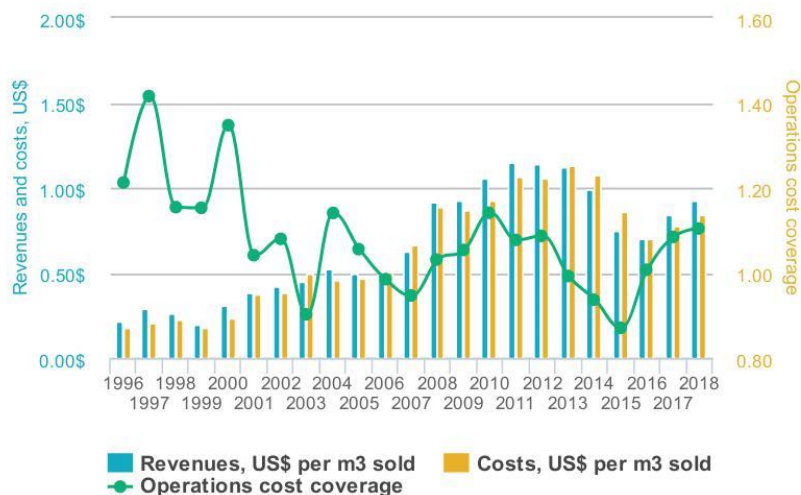
⁵ <https://tariffs.ib-net.org/sites/IBNET/TariffTable>

Localitate	Tarif apă, USD/1 m ³	Tarif apă uzată, USD/1 m ³	Tarif total, USD/m ³
Basarabeasca	1.28	1.23	2.51
Leova	1.22	0.38	1.60
Cantemir	0.82	0.54	1.35
Cahul	0.70	0.93	1.63
Taraclia	0.87	0.88	1.75
Comrat	1.11	1.34	2.44
Ceadâr Lunga	1.09	0.97	2.06
Vulcănești	0.90	1.29	2.19
Tiraspol	0.28	0.24	0.52

În Tabelul 4.1 sunt prezentate tarifele din 2020 pentru apă și canalizare, percepute în 42 de localități. Tarifele pentru alimentarea cu apă variază între 0.28 USD/m³ (or. Tiraspol) și 1.54 USD/m³ (or. Glodeni), iar tarifele pentru epurarea apelor variază între 0.24 USD/m³ (or. Tiraspol) și 1.57 USD/m³ (or. Edineț). Totalul mediu facturat pentru serviciile de apă și apă uzată (AAU) ajunge la 1.73 USD/m³, cel mai mic preț fiind în mun. Tiraspol (0.52 USD/m³), iar cel mai mare – în or. Edineț (2.99 USD/m³).

Aceste date indică faptul că în prezent operatorii regionali și întreprinderile municipale percep sume comparabile pentru serviciile lor, deși operatorul regional „Apa-Canal Chișinău” îl poate păstra la cel mai mic nivel și poate câștiga în continuare datorită economiei de scară. Tarifurile relativ înalte, în comparație cu venitul mediu disponibil al gospodăriilor, se datorează eficienței operaționale scăzute. Astfel, se creează un cerc vicios: tarifele înalte duc la micșorarea cererii pentru serviciile AAS, astfel crescând costurile unitare pe m³.

Conform datelor IBNET și a studiului efectuat în 2020 [6], actualmente, furnizorii de servicii de apă și sanitație obțin venituri suficiente pentru acoperirea costurilor operaționale, dar acestea nu sunt suficiente pentru finanțarea investițiilor necesare (figura 4.1). În anul 2018, coeficientul mediu de rentabilitate pentru sectorul apei a fost de 1.1, ceea ce arată că veniturile din prestarea de servicii sunt suficiente pentru a acoperi cheltuielile de funcționare (IBNET, 2020). Cu toate acestea, din cauza costurilor operaționale ridicate (în continuare o eficiență scăzută) și a nivelului relativ scăzut de accesibilitate al consumatorilor, fondurile disponibile pentru investiții rămân sub necesitățile sectorului. Acest lucru afectează capacitatea prestatorilor de servicii de a susține funcționalitatea activelor și calitatea serviciilor pe termen lung.

IB-NET.org

Figura 4.1. Venituri, costuri și acoperirea costurilor operaționale în domeniul AAS [6].

Problemele de accesibilitate ar trebui luate în considerare prin prisma costurilor care trebuie acoperite și a taxelor pentru conectare (îndeosebi în zonele rurale), iar pe această bază ar trebui luate deciziile de investiții cu privire la sistemele centralizate sau descentralizate ale AAS.

Pentru a soluționa problema accesibilității, Strategia AAS recomandă câteva abordări:

- Reducerea investițiilor viitoare și a costurilor de operare aferente prin adaptarea standardelor tehnice de proiectare și a tehnologiei aplicate în sistemele centralizate AAS, fără a compromite calitatea serviciilor;
- Promovarea și aplicarea sistemelor descentralizate locale atunci când este clar că costul de exploatare al unui sistem centralizat este inaccesibil pentru populația beneficiară;
- Luarea în considerare a posibilității aplicării schemei de subvenționare socială și a altor tipuri de instrumente în zonele urbane, unde serviciile rămân la prețuri neaccesibile pentru anumite segmente ale populației, în pofida unui sistem tarifar-bloc de subvenționare încrucișată aplicat.

5. Aspecte de conformitate a calității

Întreprinderile de alimentare cu apă și canalizare („Apă-Canal”) sunt responsabile pentru funcționarea și gestionarea serviciilor de apă și sanitație în localități. În prezent, există 44 de întreprinderi licențiate și reglementate de ANRE (Anexa 4). Conform bazei de date IBNET privind serviciile de apă, majoritatea întreprinderilor „Apă-Canal” licențiate (26) deservește o populație între 10 000 și 50 000 de locuitori. Acestea gestionează sistemele AAS deținute de administrațiile locale, în unele cazuri și cele ale satelor învecinate, care sunt conectate fizic la rețeaua urbană. În general, întreprinderile „Apă-Canal” nu gestionează sistemele de apă din zonele rurale. Un studiu efectuat în anul 2018⁶, arată distribuția prestatorilor de servicii existenți în țară. Astfel, preponderent aceștia sunt întreprinderile municipale (53%), asociațiile consumatorilor de apă (14%), operatori privați (11%), furnizarea de servicii direct de către primării (8%), informale (6%) sau fără operatori (4%).

În ceea ce privește datele și informațiile despre serviciul AAS necesare pentru planificarea și luarea deciziilor – datele privind serviciile comunale în mediul urban sunt ușor disponibile, deoarece membrii AMAC (Asociațiile Municipale „Apă-Canal”) difuzează în mod regulat informații funcționale și financiare actuale (incluse în baza de date IBNET). Cu toate acestea, datele despre acoperirea cu servicii sau informații operaționale privind serviciile legate de apă sunt aproape indisponibile pentru mediul rural, în timp ce calitatea puținelor date existente variază considerabil și majoritatea nu sunt fiabile. Sistemul informațional automatizat Cadastrul de Stat al Apelor dezvoltat în cadrul proiectului IFSP este destinat să umple acest gol, contribuind astfel la o mai bună luare a deciziilor în sector prin asigurarea accesului atât operațional, cât și public, la informații fiabile, calitative și verificate privind resurse de apă și serviciile legate de apă în Republica Moldova.

Trebuie remarcat faptul că serviciile de apă și sanitație în R. Moldova, ca tendință generală, au reușit să își mărească semnificativ eficiența în ultimele decenii, mai ales de când au început reformele în acest sector, bazate pe aquis-ul UE. Plățile pentru apă și contorizarea apei au devenit, treptat, practici comerciale regulate pentru furnizorii de servicii. Pentru perioada 2003 - 2018, nivelul de contorizare a crescut de 2 ori – de la 47,6% la 96,5%, respectiv. Acesta a fost completat de îmbunătățirea ratei de facturare care a fost de 93% în 2018 și a păstrat o tendință constantă din 2003 (Figura 5.1).

⁶ https://www.danube-water-program.org/media/Program_activities/Analytical_and_Advisory_work/RWSS_Report_0418_Interactive.pdf

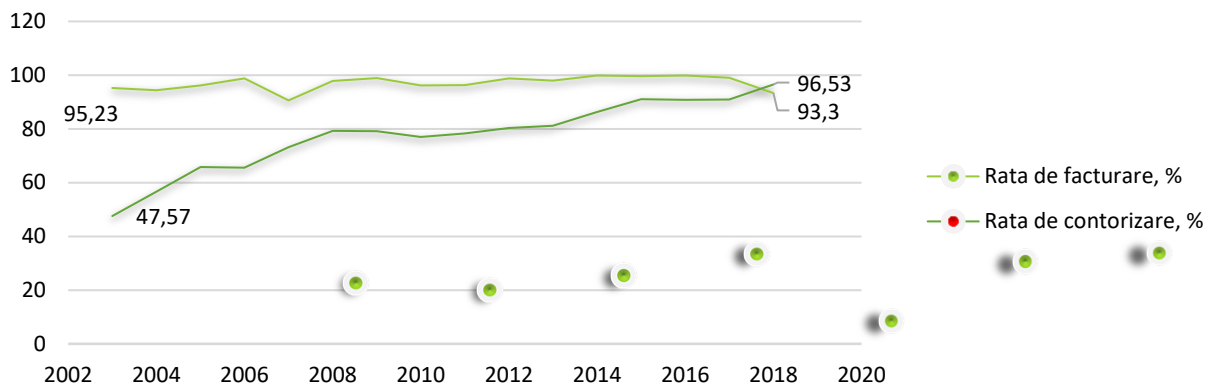

Figura 5.1. Tendința de contorizare și facturare (2003-2018)⁷.

În anul 2019 volumul total de ape uzate deversate a fost 684,3 mil. m³ [7]. Din acest volum, circa 78,3% reprezintă apele deversate de către centrala termo-electrică de la Dnestrovsc, care utilizează apa în circuit închis. Astfel volumul real de ape uzate deversate a fost de 132,53 mil. m³. Din acest volum, 94% au reprezentat apele epurate suficient și 6% - apele poluate (fără epurare).

În medie, aproximativ 2/3 din apele evacuate reprezintă apele menajere. Principalele substanțe poluate evacuate din această sursă sunt: sulfații (15,75 mii t), care provin de la detergenți; fosforul (724 t) și azotul de amoniu (447,3 t) – de la aglomerările umane și clorurile (63,6 t) [7].

În prezent, starea tehnică a majorității stațiilor de epurare este una dezastruoasă. Asupra calității proaste a apelor uzate deversate mai influențează:

- controlul superficial al surselor de poluare din partea Inspectoratului pentru Protecția Mediului;
- plățile pentru poluarea apelor foarte reduse și
- sancționarea episodică a contraveniențelor identificate.

⁷ https://database.ib-net.org/country_profile?ctry=61&years=2019,2018,2017,2016,2015&type=report&ent=country&mult=true&table=true&chart=false&chartType=column&lang=en&exch=1

6. Raportarea datelor. Evidența statistică

Evidența datelor statistice este efectuată de către Biroul Național de Statistică (BNS). Datele sunt colectate lunar, trimestrial sau anual. Neprezentarea la timp a datelor statistice sau comunicarea de date statistice eronate ori în volum incomplet constituie contravenție și se sancționează conform art.330 al Codului contravențional al Republicii Moldova.

Așadar, pentru anul 2021, conform Biroului Național de Statistică sunt colectate informații în cadrul a 19 categorii, iar informația despre resursele de apă, utilizarea apei, sisteme de apeduct sau canalizare se regăsesc în categoriile: Mediul înconjurător⁸ și Utilități publice⁹.

Astfel, informațiile statistice privind captarea, utilizarea, evacuarea apelor și alți indicatori sunt prezentate prin intermediul formularului Nr. 1-gospodărirea apelor¹⁰, care se prezintă de către întreprinderile și organizațiile care utilizează apă Întreprinderii de Stat „Direcția Bazinieră de Gospodărire a Apelor” (ÎS „DBGA”) a Agenției „Apele Moldovei” conform graficului, iar Întreprinderea de Stat „Direcția Bazinieră de Gospodărire a Apelor” a Agenției „Apele Moldovei” prezintă BNS al Republicii Moldova raportul generalizat.

În conformitate cu Indicațiile metodice¹¹ de completare a acestui formular, Lista consumatorilor ce se iau în evidență de stat, se determină de către ÎS „DBGA” a Agenției „Apele Moldovei”.

Informațiile despre funcționarea sistemelor publice de alimentare cu apă și de canalizare sunt raportate conform formularului Nr. 1 apeduct-canalizare¹², care se prezintă de către întreprinderile ce dispun de sisteme publice de alimentare cu apă și de canalizare, inclusiv întreprinderile gestionate de primărie, Organului Teritorial de Statistică, până la data de 15 februarie, iar Organele Teritoriale de Statistică – până la data de 5 martie Biroului Național de Statistică.

În conformitate cu instrucțiunile de completare a acestui formular, NU se prezintă informațiile în următoarele situații:

⁸ <https://statistica.gov.md/pageview.php?l=ro&id=6888&idc=627>

⁹ <https://statistica.gov.md/pageview.php?l=ro&idc=627&id=6835>

¹⁰ <https://statistica.gov.md/pageview.php?l=ro&id=6888&idc=627>

¹¹ https://statistica.gov.md/public/files/Formulare_statistice/2019/Mediul%20inconjurator/instr_1_gospod_apelor.pdf

¹² <https://statistica.gov.md/pageview.php?l=ro&idc=627&id=6835>

-
- - Întreprinderile care livrează apă doar pentru necesitățile de producție;
 - - Întreprinderile care evacuează numai ape industriale uzate;
 - - Întreprinderile și persoanele fizice care au în posesia lor sisteme autonome (instalații proprii) de alimentare cu apă și de canalizare.

În baza datelor furnizate prin intermediul rapoartelor statistice, a fost elaborată o hartă a locuitorilor conectați la rețelele de alimentare cu apă și canalizare¹³, precum și lungimea rețelelor de alimentare cu apă și a celor de canalizare din localitățile rurale și urbane¹⁴. De asemenea, este disponibilă și harta fântânilor arteziene, stațiilor de captare, tratare și epurare, precum și o hartă a Proiectelor în curs de implementare și celor planificate.

Totuși se atestă o lipsă a unui sistem complet de monitorizare a calității apelor și fiabilității datelor. Astfel, monitorizarea calității apelor de suprafață are loc în baza stațiilor de monitorizare și districtele hidrografice Nistru și Dunărea-Prut și Marea Neagră (în total 126 de stații), dar multe dintre acestea utilizează un sistem de monitorizare manuală cu echipamente și protocoale învechite. Aceste sisteme sunt deseori instalate în localitățile urbane, astfel că cele rurale sunt acoperite doar de teste neregulate de control efectuate de laboratoarele centrelor de sănătate publică și Agenției de Mediu.

Nu a fost efectuată nicio analiză sistematică a impactului diferitelor utilizări economice ale resurselor de apă (energie/hidroenergie, agricultură/irigații, industriei etc.) în scopul planificării integrate a gestionării bazinului hidrografic.

Datele fiabile și informațiile accesibile servesc interesului public și susțin procesul decizional la nivel național, regional și local. Datele privind apa și sanitația sunt colectate de o mare varietate de părți interesate, din diverse sectoare și niveluri administrative. Datorită îmbunătățirii treptate a proceselor naționale de monitorizare, R. Moldova a înregistrat o creștere considerabilă a volumului de date disponibile referitoare la apă în ultimul deceniu. Cu toate acestea, cu mai multe părți interesate, este necesară o structură instituțională clară pentru procesul de monitorizare, cu roluri și responsabilități clar definite.

Prezentul raport a identificat lacune atât în *fiabilitatea*, cât și *accesibilitatea* datelor privind sectorul AAS. O astfel de lipsă de date și informații fiabile nu permite o evaluare consecventă bazată pe dovezi a tendințelor calitative și cantitative, precum și gestionarea durabilă și exploatarea resurselor de apă. Mai mult, reformele recente din acest sector au

¹³ <http://www.apemoldovei.gov.md/pageview.php?l=ro&idc=135&id=1001>

¹⁴ <http://www.apemoldovei.gov.md/pageview.php?l=ro&idc=135&id=1002>

zdruncinat structura instituțională privind monitorizarea calității apei, când această funcție cheie a fost transferată în anul 2019 de la SHS la Agenția de Mediu recent înființată. În sistemul de gestionare a apei din R. Moldova în continuare rămân lacune în monitorizarea și prelucrarea datelor.

Pentru a depăși aceste lacune, în prezentul Raport, au fost identificați următorii pași:

- Extinderea și consolidarea în continuare a monitorizării apei și a analizelor de laborator a calității apelor de suprafață și subterane cu scopul de a se alinia la cerințele Directivei Cadru a Apei (urmează să fie reflectate în al doilea ciclu de planificare a GBH – programele respective de monitorizare)
- Introducerea unui mecanism obligatoriu pentru colectarea, analiza și publicarea regulată a datelor și informațiilor privind starea resurselor de apă, precum și reguli obligatorii pentru măsurarea și ținerea evidenței privind distribuția de apă (autorizații) și utilizarea efectivă (măsurată).
- Operaționalizarea sistemului informațional privind apa SNiP și Cadastrul Apelor.
- Identificarea și menținerea punctelor generale/centrale și specifice bazate pe indicatori pentru colectarea informației și raportarea privind implementarea ODD 6, AAS, planurile și obiectivele strategice legate de Apă și Sănătate.
- Inițierea unei revizuri regulate, bazate pe indicatori, a performanței sectorului apei și raportarea acesteia.

Concluzii

- Legislația în domeniul gestionării apelor, inclusiv și a celor uzate, a fost îmbunătățită esențial în ultimii ani, doar că există și unele lacune. Cele mai considerabile lacune există în reglementarea epurării apelor uzate, precum și implementarea (dar îndeosebi în aplicarea) unui sistem de autorizare pentru utilizarea apei și evacuarea apelor uzate. Depășirea acestor lacune ar permite abordarea a două probleme semnificative din politica de gestionare a apei, și anume – creșterea constantă a poluării antropice a resurselor de apă și tratamentul egal al diferiților utilizatori de apă.
- În domeniul normativelor de construcție, există multe documente învechite, care prevăd norme supradimensionate de consum (ceea ce nu corespunde situației actuale) sau nu oferă soluții pentru localitățile rurale mici (reglementarea și încurajarea utilizării foselor septice).
- Situația actuală privitor la gradul de racordare a populației la sisteme de apeduct și canalizare denotă discrepanțe mari. Gradul de racordare la apeducte în anul 2020 aveau 53,6% din toate localitățile țării, pe când racordare la canalizare era de numai 8,1%. Există și o discrepanță considerabilă dintre localitățile urbane și rurale în privința accesului la canalizare centralizată.
- Furnizorii de servicii de apă și sanitație obțin venituri suficiente pentru acoperirea costurilor operaționale (care rămân încă foarte ridicate), dar acestea nu sunt suficiente pentru finanțarea investițiilor necesare. Acest lucru afectează capacitatea prestatorilor de servicii de a susține funcționalitatea activelor și calitatea serviciilor pe termen lung.
- Serviciile de apă și sanitație în R. Moldova au reușit să își mărească semnificativ eficiența. Plățile pentru apă și contorizarea apei au devenit, treptat, practici comerciale regulate pentru furnizorii de servicii. Pentru perioada 2003 - 2018, nivelul de contorizare a crescut de la 47,6% la 96,5%. Acesta a fost completat de îmbunătățirea ratei de facturare, care a fost de 93% în anul 2018.
- Au fost identificate lacune atât în fiabilitatea, cât și accesibilitatea datelor privind sectorul AAS. O astfel de situație nu permite o evaluare consecventă bazată pe dovezi a tendințelor calitative și cantitative, precum și gestionarea durabilă și exploatarea resurselor de apă. În sistemul de gestionare a apei din R. Moldova în continuare rămân lacune în monitorizarea și prelucrarea datelor.

Recomandări

În scopul îmbunătățirii situației din domeniu, sunt propuse următoarele recomandări:

- Extinderea acoperirii infrastructurii de apă cu prioritate în zonele rurale și cu accent pe soluțiile corespunzătoare de sanitație (scări mici acolo unde este necesar) și tratarea apelor uzate (inclusiv tratarea adecvată a nămolului). Aceasta ar permite abordarea treptată a problemei poluării din surse punctiforme, care contribuie semnificativ la calitatea slabă a apelor de suprafață, atât în bazinul hidrografic Nistru, cât și în DPMN;
- Planul de investiții prioritar pentru AAS și alte sisteme de apă urmează să fie elaborat și reflectat în PGBH, cu accent pe extinderea serviciilor în zonele rurale, pentru a evita o abordare fragmentată în dezvoltarea viitoare a infrastructurii;
- Reglementarea utilizării apelor de suprafață pentru irigare în baza autorizațiilor, în special pentru irigarea la scară mică;
- Introducerea înregistrării obligatorii (de exemplu în SIRA) a autorizațiilor legate de apă, a contorizării utilizării, a plăților, încălcărilor și asigurarea efectivă a conformității (inclusiv sancțiunile necesare);
- Introducerea mecanismelor de măsurare și monitorizare obligatorie, din punct de vedere legal, pentru a măsura captarea și evacuarea apei la sursă;
- Consolidarea aplicării cerințelor pentru epurarea și evacuarea apelor uzate de către întreprinderi și AMAC (în conformitate cu Regulamentul 950/2013, modificat ultima dată în februarie 2020);
- Înaintarea spre armonizarea continuă cu Directiva UE privind tratarea apelor urbane reziduale, mai exact desemnarea aglomerărilor, stabilirea valorilor limită de emisie și standardele tehnice specifice;
- Elaborarea de noi norme tehnice pentru sistemele de sanitație la scară mică (ca cele pentru sistemele de alimentare cu apă potabilă la scară mică, adoptate în septembrie 2020), pentru a evita investițiile supradimensionate în sanitația din mediul rural;
- Finalizarea re-acreditării laboratorului de referință pentru apă și angajarea într-o mai bună consolidare a capacităților în cadrul Agenției de Mediu, în special pentru personalul de monitorizare și autorizare (inclusiv cu privire la procedura integrată de autorizare care urmează a fi introdusă în conformitate cu Directiva privind Emisiile Industriale). Această consolidare a capacităților ar trebui să includă, de asemenea, personalul corespunzător al Inspectoratului pentru Protecția Mediului, responsabil de monitorizarea conformității cu autorizațiile,

precum și alte părți cheie interesate, cum ar fi Agenția „Apele Moldovei” și Agenția Națională pentru Sănătate Publică;

- Asigurarea că îmbunătățirea capacităților operatorilor AAS și AUA devine o parte integrantă a oricărui proiect de investiții pentru dezvoltarea infrastructurii de apă sau irigare;
- Asigurarea unei implicări mai active a comunității științifice în procesul decizional privind gestionarea resurselor de apă, prin planificarea ținută a activităților de cercetare și dezvoltare în planurile de acțiune la nivel național și de district hidrografic;
- Îmbunătățirea coordonării priorităților de investiții printre principalele programe naționale și planuri sectoriale (ODD, strategia AAS, PN pentru implementarea Protocolului privind Apa și Sănătatea, Agricultura Performantă, etc.), unde măsurile se pot suprapune. În definirea priorităților și măsurilor la nivel de bazin hidrografic ar trebui urmărită economia de scară;
- Abordarea problemelor de accesibilitate prin intermediul mecanismelor de asistență socială pentru populația vulnerabilă (nu prin scăderea artificială a tarifelor), introducând în același timp o politică obligatorie de conectare (la o taxă de conexiune reglementată și accesibilă) la rețelele de apă potabilă și canalizare acolo unde acestea există;
- Extinderea și consolidarea în continuare a monitorizării apei și a analizelor de laborator a calității apelor de suprafață și subterane cu scopul de a se alinia cu cerințele Directivei Cadru a Apei (urmează să fie reflectate în al doilea ciclu de PGBH – programele respective de monitorizare);
- Introducerea unui mecanism obligatoriu pentru colectarea, analiza și publicarea regulată a datelor și informațiilor privind starea resurselor de apă, precum și reguli obligatorii pentru măsurarea și ținerea evidenței privind distribuția de apă (autorizații) și utilizarea efectivă (măsurată).

Bibliografie

- [1] „Ministerul economiei și infrastructurii RM”, *Https://Mei.Gov.Md*, 2020.
- [2] „Elaborarea normativelor noi pentru sisteme mici de alimentare cu apă și sanitație în Republica Moldova”, 2017.
- [3] „Specialiști atestați | Ministerul Economiei și Infrastructurii”. [Online]. Valabil la: <https://mei.gov.md/ro/content/specialisti-atestati>. [Data accesării: 11-iul-2021].
- [4] B. N. de Statistică, „// Comunicate de presă”, mai 2021.
- [5] „Alimentare cu apă și canalizare”. [Online]. Valabil la: <https://www.anre.md/alimentare-cu-apa-si-canalizare-3-283>. [Data accesării: 13-iul-2021].
- [6] „APE PENTRU MOLDOVA PÂNĂ ÎN 2030”, nr. May, 2021.
- [7] Raportul - 1 privind „Utilizarea apei în anul 2019 în Republica Moldova”, Agenția „Apele Moldovei”, Chișinău, 2020.

Anexa Ia.

Lista experților tehnici atestați (situația 31 mai 2021)

Nr. crt.	Nr. certif.	Data atestării, termenul valabilității	Numele, prenumele	Domeniile	Localitatea	Telefon serviciu, (domiciliu)
Seria 2018						
1	016	18.09.2018 18.09.2023	Briceag Oxana	C.1	Chișinău	0691-59193
Seria 2021						
2	052	22.04.2021 22.04.2026	Calos Sergiu	C.1	Chișinău	022-773822 0691-08459
3	053	22.04.2021 22.04.2026	Mazurean Mihail	C.1	Chișinău	022-256779 0691-02135

Anexa Ib

Lista proiectanților atestați (situația 31 mai 2021)

Nr. crt.	Nr. certif.	Data atestării, termenul valabilității	Numele, prenumele	Domeniile	Localitatea	Telefon serviciu, (domiciliu)
Seria 2016						
1	1580	04.10.2016 - 04.10.2021	Sorocean Irina	C.1	Chișinău	022-923929 0684-39292
2	1588	04.10.2016 - 04.10.2021	Balagula Igor	C.1	Chișinău	022-728269 0691-52222
3	1599	29.11.2016 - 29.11.2021	Borș Andrei	C.1	Chișinău	022-494121 0693-91893
Seria 2017						
4	1645	15.06.2017 - 15.06.2022	Slivco Alexandru	C.1	Chișinău	0685-00041 022-605477
Seria 2018						
5	0021	31.01.2018 - 31.01.2023	Cojocaru Maria	C.1	Chișinău	0795-60672 022-748004
6	0059	04.04.2018 - 04.04.2023	Gubareva Svetlana	C.1	Chișinău	0695-13629 022-518510
7	0093	20.06.2018 - 20.06.2023	Pleșca Petru	B.5; C.1	Chișinău	022-495295 0691-08971
8	0094	20.06.2018 - 20.06.2023	Colun Vitalie	B.8a; C.1	Chișinău	022-436077 0791-99055
9	0112	18.09.2018 - 18.09.2023	Maico Irina	C.1	Chișinău	022-256944 0796-95523
10	0157	21.11.2018 - 21.11.2023	Kuratova Galina	C.1	Chișinău	022-728222 0795-77410
11	0165	19.12.2018 - 19.12.2023	Vorobiov Tamara	C.1	Chișinău	022-735951 0795-28407
Seria 2019						
12	0187	11.04.2019 - 11.04.2024	Slivinschi Sergiu	C.1	Chișinău	0601-69580 022-724893
13	0229	22.05.2019 - 22.05.2024	Tocaru Andrei	C.1	Cimișlia	0690-07414
14	0230	22.05.2019 - 22.05.2024	Cojocaru Trofim	B.8a,C.1	Chișinău	022-256725 0691-36731
15	0250	05.06.2019 - 05.06.2024	Verhovețchi Ala	C.1	Chișinău	022-358566 0607-66410

Nr. crt.	Nr. certif.	Data atestării, termenul valabilității	Numele, prenumele	Domeniile	Localitatea	Telefon serviciu, (domiciliu)
16	0266	26.06.2019 26.06.2024	Botezat Svetlana	C.1	Chișinău	022-242137 0797-99497
17	0267	26.06.2019 26.06.2024	Costin Nina	C.1	Chișinău	022-242137 0601-83673
18	0268	26.06.2019 26.06.2024	Cesnova Marina	C.1	Chișinău	022-213575 0792-88199
19	0269	26.06.2019 26.06.2024	Ciobanu Maria	C.1	Chișinău	022-242137 0793-03495
20	0270	26.06.2019 26.06.2024	Dobînda Natalia	C.1	Chișinău	022-241040 0600-01700
21	0271	26.06.2019 26.06.2024	Niculița Liudmila	C.1	Chișinău	022-213575 0694-66609
22	0272	26.06.2019 26.06.2024	Pasincovschi Marcel	C.1	Chișinău	022-241040 0691-00891
23	0273	26.06.2019 26.06.2024	Pînzaru Svetlana	C.1	Chișinău	022-242144 0795-19875
24	0274	26.06.2019 26.06.2024	Tronza Iuri	C.1	Chișinău	022-242572 0794-39541
25	0290	27.06.2019 27.06.2024	Iacovlev Serghei	C.1	Chișinău	022-221426 0671-25185
26	0316	21.08.2019 21.08.2024	Crețu Irina	C.1	Ialoveni	0692-12380
27	0317	21.08.2019 21.08.2024	Roșca Constantin	C.1	Chișinău	0797-76883 0268-25800
28	0347	13.09.2019 13.09.2024	Tverdohleb Tatiana	C.1	Chișinău	022-385114 0690-16251
29	0365	09.10.2019 09.10.2024	Borodii Boris	C.1	Chișinău	0694-58794 022-757160
30	0366	09.10.2019 09.10.2024	Țîbulco Grigorii	C.1	Chișinău	022-430900 0793-76611
31	0401	23.10.2019 23.10.2024	Ungureanu Dumitru	C.1	Chișinău	022-773822 0691-07418
32	0402	23.10.2019 23.10.2024	Galușco Iulia	C.1	Bălți	0231-29478 0693-49084
33	0403	23.10.2019 23.10.2024	Tcaciova Nadejda	C.1	Bălți	0231-38472 0795-87675
34	0405	23.10.2019 23.10.2024	Cuneva Tatiana	C.1	Chișinău	0799-16993 022-290531

Nr. crt.	Nr. certif.	Data atestării, termenul valabilității	Numele, prenumele	Domeniile	Localitatea	Telefon serviciu, (domiciliu)
35	0415	14.11.2019 14.11.2024	Calașnic Anatolie	B.5,6; C.1	Chișinău	022-442072 0691-20565
36	0421	14.11.2019 14.11.2024	Chirilovici Serghei	C.1	Chișinău	0691-10534 022-331921
37	0422	14.11.2019 14.11.2024	Colțova Elena	C.1	Chișinău	022-554445 0796-51518
38	0423	14.11.2019 14.11.2024	Mișina Svetlana	C.1	Chișinău	022-527580 0689-99818
39	0439	04.02.2019 04.02.2024	Palamarciuc Andrei	B.5,6; C.1	Chișinău	0698-45879
40	0448	04.02.2019 04.02.2024	Cazutova Irina	C.1	Chișinău	0697-28487 022-223615
41	0449	04.02.2019 04.02.2024	Cernii Olga	C.1	Chișinău	0675-91531
42	0450	04.02.2019 04.02.2024	Cervonookaia Tatiana	C.1	Chișinău	0693-44632
43	0451	04.02.2019 04.02.2024	Sanalatii Liudmila	C.1	Chișinău	0795-45733 022-723506
44	0466	18.02.2019 18.02.2024	Bordian Vladimir	C.1	Chișinău	022-256818 0691-02338
45	0467	18.02.2019 18.02.2024	Oprea Vasili	C.1	Chișinău	0691-50527

Seria 2020

46	0509	19.02.2020 19.02.2025	Vîrlan Vasili	B.5; C.1	Chișinău, Trușeni	0600-34121 022-591233
47	0510	19.02.2020 19.02.2025	Novicova Ludmila	C.1	Chișinău	0676-27767
48	0511	19.02.2020 19.02.2025	Biriucova Svetlana	C.1	Chișinău	022-256944 0794-40339
49	0543	11.03.2020 11.03.2025	Gapeev Grigori	C.1	Chișinău	0680-51510
50	0544	11.03.2020 11.03.2025	Mazurean Mihail	C.1	Chișinău	022-256612 0691-02135
51	0553	08.07.2020 08.07.2025	Brîliov Veaceslav	C.1	Chișinău	022-888803 0794-33837
52	0647	11.11.2020 11.11.2025	Nacul Nicolai	C.1	Chișinău	022-256994 0680-77483

Nr. crt.	Nr. certif.	Data atestării, termenul valabilității	Numele, prenumele	Domeniile	Localitatea	Telefon serviciu, (domiciliu)
53	0675	15.12.2020 15.12.2025	Zontova Elena	C.1	Chișinău	022-358566 0793-46396
54	0676	15.12.2020 15.12.2025	Erhan Maria	C.1	Chișinău	022-494048 0692-64285
Seria 2021						
55	0728	27.04.2021 27.04.2026	Railean Dan	C.1	Chișinău	0684-21342
56	0729	27.04.2021 27.04.2026	Șungurova Tamara	C.1	Chișinău	0697-17936 0794-76241
57	0730	27.04.2021 27.04.2026	Vieru Nicolae	C.1	Ungheni	0236-28779 0767-89313
58	0765	26.05.2021 26.05.2026	Briceag Oxana	C.1	Chișinău	0691-59193

Domeniile de atestare

A. Arhitectură:

1. Urbanism și amenajarea teritoriului
2. Arhitectura construcțiilor civile
3. Arhitectura construcțiilor industriale
4. Patrimoniu arhitectural-istoric

B. Rezistența construcțiilor:

1. Construcții civile
2. Construcții industriale și agrozootehnice
3. Construcții rutiere:
 - a) drumuri și piste de aviație;
 - b) poduri
4. Construcții de căi ferate
5. Construcții hidrotehnice și pentru îmbunătățiri funciare
6. Protecția contra proceselor geologice periculoase
7. Consolidarea construcțiilor
8. Construcții speciale:
 - a) fântâni arteziene;
 - b) porturi și debarcadere;
 - c) mine, cariere;

-
- d) tuneluri
 - e) rezervoare și buncăre

C. Instalații aferente:

1. Instalații și rețele de alimentare cu apă și canalizare
2. Instalații și rețele de alimentare cu gaze
3. Instalații și rețele de încălzire, ventilație și climatizare
4. Instalații și rețele electrice
5. Instalații de automatizare
6. Instalații de protecție:
 - a) contra incendiului, intruziunilor din exterior;
 - b) anticoroziunea rețelelor subterane
7. Instalații și rețele de telecomunicație.

Anexa 2a

Lungimea apeductelor și rețelelor publice de distribuție a apei, în profil teritorial, 2020 (km) [4]

Regiunea	Total	inclusiv în funcțiune	reconstruită, din total	construită, din total
Total	15,436.1	15,287.7	49.9	500.7
Mun. Chișinău	1,970.7	1,970.7	7.6	1.0
Nord	3,721.3	3,660.9	15.9	93.6
mun. Bălți	258.3	258.3	—	—
Briceni	213.7	195.9	—	0.1
Dondușeni	106.8	105.3	1.5	8.9
Drochia	388.8	388.3	1.2	3.5
Edineț	243.6	241.1	—	13.8
Fălești	378.3	378.3	9.9	—
Florești	517.5	514.5	0.4	1.0
Glodeni	252.3	247.6	—	24.4
Ocnîța	63.7	52.4	2.0	—
Râșcani	460.9	444.8	0.2	7.2
Sângerei	451.5	448.5	0.7	34.7
Soroca	385.9	385.9	—	—
Centru	5,403.8	5,369.4	11.8	209.7
Anenii Noi	581.4	581.4	—	10.7
Călărași	357.1	357.1	1.5	11.5
Criuleni	470.3	470.3	3.0	20.3
Dubăsari	201.1	197.4	—	6.2
Hâncești	597.7	596.9	0.8	24.1
Ialoveni	552.6	552.6	4.6	9.2
Nisporeni	319.7	319.7	—	4.5
Orhei	813.4	805.9	1.1	28.2
Rezina	289.9	283.9	—	65.2
Strășeni	254.2	248.7	—	11.9
Șoldănești	136.6	136.6	—	13.9
Telenești	314.7	305.6	—	1.0
Ungheni	515.1	513.3	0.8	3.0

Regiunea	Total	inclusiv în funcțiune	reconstruită, din total	construită, din total
Sud	3,407.8	3,364.1	9.6	181.7
Basarabeasca	215.8	215.8	9.6	4.3
Cahul	672.2	649.7	—	74.7
Cantemir	334.8	333.7	—	25.7
Căușeni	707.4	707.4	—	1.0
Cimișlia	423.8	410.8	—	12.0
Leova	226.1	226.1	—	57.4
Ștefan Vodă	603.1	596.0	—	6.6
Taraclia	224.6	224.6	—	—
U.T.A. Găgăuzia	932.5	922.6	5.0	14.7

Anexa 2b

Lungimea rețelelor publice de canalizare, în profil teritorial, 2020 (km) [4]

Regiunea	Total	inclusiv în funcțiune	reconstruită, din total	construită, din total
Total	2,970.3	2,935.4	14.6	31.7
Mun. Chișinău	1,121.5	1,121.5	9.8	—
Nord	574.2	564.8	—	1.8
mun. Bălți	156.3	156.3	—	—
Briceni	31.4	31.4	—	—
Dondușeni	27.0	27.0	—	—
Drochia	45.5	45.5	—	—
Edineț	55.2	55.2	—	—
Fălești	40.0	40.0	—	—
Florești	40.9	40.9	—	—
Glodeni	18.2	18.2	—	—
Ocnița	18.2	12.3	—	—
Râșcani	49.1	49.1	—	—
Sângerei	37.6	34.1	—	0.4
Soroca	54.8	54.8	—	1.4
Centru	814.7	807.3	0.9	23.5
Anenii Noi	136.0	136.0	—	—
Călărași	91.3	91.3	—	15.1
Criuleni	83.4	83.4	—	—
Dubăsari	7.1	7.1	—	4.0
Hâncești	35.3	35.3	—	3.1
Ialoveni	56.2	51.7	—	—
Nisporeni	37.0	37.0	—	0.7
Orhei	127.8	124.9	0.4	—
Rezina	26.4	26.4	—	—
Strășeni	73.4	73.4	0.5	0.1
Șoldănești	20.0	20.0	—	—
Telenești	39.9	39.9	—	—
Ungheni	80.9	80.9	—	0.5

Regiunea	Total	inclusiv în funcțiune	reconstruită, din total	construită, din total
Sud	274.7	272.7	—	1.9
Basarabeasca	16.3	16.3	—	—
Cahul	81.8	79.3	—	—
Cantemir	10.8	10.8	—	1.9
Căușeni	45.3	45.3	—	—
Cimișlia	36.8	36.8	—	—
Leova	25.2	25.2	—	—
Ștefan Vodă	36.3	36.3	—	—
Taraclia	22.2	22.2	—	—
U.T.A. Găgăuzia	185.2	169.6	3.9	4.5

Anexa 3

Tarife avizate/aprobate de ANRE pentru prestarea/furnizarea serviciului public de alimentare cu apă, de canalizare și epurare a apelor uzate în vigoare [5].

Nr. d/o	Denumirea operatorului	Tarife medii avizate ANRE pentru prestarea/furnizarea		Tarife aprobate ANRE pentru prestarea/furnizarea				Tarife aprobate ANRE pentru prestarea/furnizarea serviciului public de alimentare cu apă tehnologică
		serviciului public de alimentare cu apă potabilă	serviciului public de canalizare și de epurare a apelor uzate	serviciului public de alimentare cu apă		serviciului public de canalizare		
				pentru consumatori casnici	pentru consumatori noncasnici	pentru consumatori casnici	pentru consumatori noncasnici	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	S.A. "Apă-Canal Chișinău"			8,65	13,29	2,04	11,17	8,86
2	ÎM Regia „Apă-Canal-Bălți”							
3	ÎM „Apă-Canal Cantemir”	15,13	7,59					
4	SRL „Glorin-Ingineri”							
5	S.A. "Apă-Canal" Cahul			13,87	22,45	5,96	15,30	
6	ÎM „Apă-Canal” din Ungheni			13,40	22,15	7,07	16,32	
7	Î.S.I. "Acva-Nord" Soroca							
8	SA „Regia Apă Canal-Orhei”							
9	Î.M. "Apă-Canal" Vulcănești							
10	SA „Operator Regional Apă-Canal Hâncești”			18,40	50,28	7,35	23,51	

1	2	3	4	5	6	7	8	9
11	DP „Apă-Canal” din Ștefan Vodă			18,96	48,74	11,75	24,50	
12	ÎM DP „Apă-Canal” Telenești	20,77	15,30					
13	ÎM DP „Apă-Canal” Anenii Noi							
14	SA „Servicii Comunale Florești”			20,69	35,09	11,74	37,76	
15	Î.M. "Apă-Canal" Căușeni							
16	ÎM „Apă-Canal Taraclia”							
17	ÎM „Apă-Canal din Drochia”							
18	Î.M. "Apă-Termo" Ceadâr-Lunga			16,20	18,70	18,18	30,00	
19	S.A. "Regia Apă-Canal Soroca"							
20	ÎM „Gospodăria Comunală Râșcani”							
21	SA „Apă-Canal Leova”			14,94	30,00	9,59	31,57	
22	ÎM „Regia Comunal-Locativă Cricova”							
23	Î.M. "Apă - Canal Ocnîța”							
24	Î.M.D.P. "Apă - Canal” Sângerei	12,07	11,96					
25	ÎM „Gospodăria Comunal-Locativă Briceni”							
26	Î.M. "DPGCL Fălești”			16,75	35,20	16,40	30,96	
27	ÎM „Servicii Publice Cimișlia”							
28	Î.M. "SU - Canal” Comrat							
1	2	3	4	5	6	7	8	9

29	ÎM „Servicii Comunal- Locative” Rezina							
30	Î.M. "Comunservice" Criuleni							
31	ÎM „Gospodăria Comunal-Locativă Călărași”	17,44	14,50					
32	Î.M. "AQUA Basarabeasca”	18,70		15,77	36,00			
33	ÎM „Servicii Comunale Glodeni”			16,09	54,83	13,83	52,99	
34	Î.M. "Apa-Canal" Strășeni							
35	Î.M. "Apa-Canal" Edineț							
36	S.A. "Apa Canal Nisporeni”	22,62	22,17	17,99	37,23	18,02	28,00	
37	S.A. "Apa Canal Basarabeasca”	21,92	20,15	20,00	36,00	14,90	34,00	
38	Î.M. "Apa Canal Măgdăcești”							
39	S.R.L. "Petcom Lux" Căușeni							
40	S.R.L. "Izvor Cristalin”							
41	ÎM „Regia Apa Șoldănești							
42	ÎM „Pro Mediu- Cocieri”	7,58	19,76					
43	ÎM „Apă-Canal Dondușeni”							

Anexa 4

Lista titularilor de licență care furnizează serviciul public de alimentare cu apă și/sau de canalizare

Nr. d/o	Denumirea întreprinderii	Adresa juridică	Codul fiscal	Seria, numărul și data eliberării licenței	Termenul de valabilitate a licenței
1	SA „Apă-Canal Chișinău”	MD-2005, mun. Chișinău, str. Albișoara, 38	1002600015876	AC nr. 000514 / din 29.05.2015	29.05.2040
2	ÎM Regia „Apă-Canal-Bălți”	MD-3100, mun. Bălți, str. Cearupin, 1	1003602011868	AC nr. 000522 / din 07.07.2015	07.07.2040
3	ÎM „Apă-Canal Cantemir”	MD-7301, or. Cantemir, str. Trandafirilor, 2	1004603000897	AC nr. 000523 / din 07.07.2015	07.07.2040
4	SRL „Glorin-Ingineri”	MD-3100, mun. Bălți, str. Moscovei, 17	1013602001433	AC nr. 000525 / din 30.07.2015	30.07.2040
5	ÎM „Apă-Canal” Cahul	MD-3901, or. Cahul, str. 31 August 1989, 1	1002603000859	AC nr. 000526 / din 30.07.2015	30.07.2040
6	ÎM „Apă-Canal” din Ungheni	MD-3601, or. Ungheni, str. Națională, 2	1002609000747	AC nr. 000527 / din 30.07.2015	30.07.2040
7	ÎIS „Acva-Nord”	MD-3001, or. Soroca, str. Cosăuți, 32	1004607006668	AC nr. 000529 / din 07.08.2015	07.08.2040
8	SA „Regia Apă Canal-Orhei”	MD-3501, or. Orhei, str. 31 August, 67	1002606000595	AC nr. 000530 / din 04.09.2015	04.09.2040
9	ÎM „Apă-Canal” Vulcănești	MD-5301, UTA Găgăuzia, or. Vulcănești, str. Gherțen, 34	1003611002640	AC nr. 000531 / din 04.09.2015	04.09.2040
10	SA „Operator Regional Apă-Canal Hâncești”	MD-3401, or. Hâncești, str. M. Hâncu, 119	1003605000182	AC nr. 001203 / din 04.09.2015	04.09.2040
11	DP „Apă-Canal” din Ștefan Vodă	MD-4201, or. Ștefan Vodă, str. Industrială, 2	1004608001567	AC nr. 000538 / din 02.10.2015	02.10.2040
12	ÎM DP „Apă-Canal” Telenești	MD-5801, or. Telenești, str. M. Sadoveanu, 2	1005606002660	AC nr. 000543 / din 20.10.2015	20.10.2040
13	ÎM DP „Apă-Canal” Anenii Noi	MD-6501, or. Anenii Noi, str. Zagorodnaia, 9	1003600128775	AC nr. 000544 / din 27.10.2015	27.10.2040
14	SA „Servicii Comunale Florești”	MD-5001, or. Florești, str. Dacia, 20	1003607001471	AC nr. 000547 / din 17.11.2015	17.11.2040
15	ÎM „Apă-Canal” Căușeni	MD-4301, or. Căușeni, str. Pietre Vechi, 79	1003608150309	AC nr. 000548 / din 17.11.2015	17.11.2040

Nr. d/o	Denumirea întreprinderii	Adresa juridică	Codul fiscal	Seria, numărul și data eliberării licenței	Termenul de valabilitate a licenței
16	ÎM „Apă-Canal Taraclia”	MD-7401, or. Taraclia, str. Voczalinaia, 73	1002610000099	AC nr. 000549 / din 01.12.2015	01.12.2040
17	ÎM „Apă-Canal din Drochia”	MD-5201, or. Drochia, str. Independenței, 5	1003607011885	AC nr. 000550 / din 01.12.2015	01.12.2040
18	SA „Apă-Termo”	MD-6101, UTA Găgăuzia, or. Ceadâr-Lunga, str. Lenin, 108	1003611006327	AC nr. 000551 / din 01.12.2015	01.12.2040
19	SA „Regia Apă-Canal Soroca”	MD-3001, or. Soroca, str. Uzinelor, 9	1003607000120	AC nr. 000559 / din 22.12.2015	22.12.2040
20	ÎM „Gospodăria Comunală Râșcani”	MD-5601, or. Râșcani, str. Mihai Eminescu, 4	1012602000174	AC nr. 000560 / din 22.12.2015	22.12.2040
21	SA „Apă-Canal Leova”	MD-6301, or. Leova, str. Independenței, 25	1004605002862	AC nr. 000561 / din 22.12.2015	22.12.2040
22	ÎM „Regia Comunal-Locativă Cricova”	MD-2084, or. Cricova, str. Chișinăului, 94 A	1003600106355	AC nr. 000562 / din 22.12.2015	22.12.2040
23	ÎM „Apă-Canal Ocnîța”	MD-7101, or. Ocnîța, str. Mihai Viteazul, 6	1012604000813	AC nr. 000566 / din 18.01.2016	18.01.2041
24	ÎMDP „Apă-Canal” Sângerei	MD-6201, or. Sângerei, str. Independenței, 10	1003602150994	AC nr. 000567 / din 18.01.2016	18.01.2041
25	ÎM „Gospodăria Comunal-Locativă Briceni”	MD-4701, or. Briceni, str. 31 August, 19	1003604009270	AC nr. 000573 / din 05.02.2016	05.02.2041
26	ÎM „DP GCL” din or. Fălești	MD-5901, or. Fălești, str. Alexandru cel Bun, 21	1004602005437	AC nr. 000574 / din 05.02.2016	05.02.2041
27	ÎM „Servicii Publice Cimișlia”	MD-4101, or. Cimișlia, str. Nicolae Iorga, 108	1011605000455	AC nr. 000575 / din 05.02.2016	05.02.2041
28	ÎM „SU-Canal” Comrat	MD-3801, UTA Găgăuzia, mun. Comrat, str. Pobedî, 79	1002611001060	AC nr. 000576 / din 05.02.2016	05.02.2041
29	ÎM „Servicii Comunal-Locative” Rezina	MD-5401, or. Rezina, str. Dacia, 37	1003606012829	AC nr. 000577 / din 05.02.2016	05.02.2041
30	ÎM „Comunservice” Criuleni	MD-4801, or. Criuleni, str. Victoriei, 2	1004600033580	AC nr. 000578 / din 12.02.2016	12.02.2041

Nr. d/o	Denumirea întreprinderii	Adresa juridică	Codul fiscal	Seria, numărul și data eliberării licenței	Termenul de valabilitate a licenței
31	ÎM „Gospodăria Comunal-Locativă Călărași”	MD-4401, or. Călărași, str. Alexandru cel Bun, 178	1003609007259	AC nr. 000579 / din 12.02.2016	12.02.2041
32	ÎM „Aqua Basarabeasca”	MD-6701, or. Basarabeasca, str. Gogol, 12/A	1011605000994	AC nr. 000580 / din 12.02.2016	12.02.2041
33	ÎM „Servicii Comunate Glodeni”	MD-4901, or. Glodeni, str. Lev Tolstoi, 7	1008602006801	AC nr. 000587 / din 26.02.2016	26.02.2041
34	ÎM „Apă-Canal” Strășeni	MD-3701, or. Strășeni, str. V. Crăsescu, 1	1003600129174	AC nr. 000594 / din 12.04.2016	12.04.2041
35	ÎM „Apă-Canal” Edineț	MD-4601, or. Edineț, str. O. Cirimpei, 30	1002604000720	AC nr. 000603 / din 29.04.2016	29.04.2041
36	FP „FĂCLIA” SRL	MD-4101, or. Cimișlia, str. Cetatea Albă, 18	1006605001021	AC nr. 000604 / din 29.04.2016	29.04.2041
37	SA „Apă Canal Nisporeni	MD-6401, or. Nisporeni, str. Alexandru cel Bun, 68	1015609000875	AC nr. 000609 / din 21.07.2016	21.07.2041
38	ÎM „Apă-Canal din Basarabeasca”	MD-6701, or. Basarabeasca, str. 28 Iunie, 54	1003605151051	AC nr. 000618 / din 19.09.2016	19.09.2041
39	ÎM „Apă-Canal Măgdăcești”	MD-4829, r-nul Criuleni, sat. Măgdăcești	1007600063458	AC nr. 001207 / din 19.06.2017	19.06.2042
40	SRL „Petcom-Lux”	MD-4301, or. Căușeni, str. Păcii, 54	1004608002243	AC nr. 001219 / din 10.07.2017	10.07.2042
41	SRL „Aquasol”	MD-4301, or. Căușeni, str. A. Pușkin, 87	1017608001617	AC nr. 001286 / din 13.12.2017	13.12.2042
42	SRL „Izvor Cristalin”	MD-4301, or. Căușeni, str. Pietre Vechi, 56, ap.1	1017608002245	AC nr. 001310 / din 30.03.2018	30.03.2043
43	ÎM „Regia Apa Șoldănești”	MD-7201, or. Șoldănești, str. Păcii, 31/A	1007606005218	AC nr. 001361 / din 18.03.2019	18.03.2044
44	ÎM „Pro Mediu–Cocieri”	MD-4571, r-nul Dubăsari, sat. Cocieri	1010600032117	AC nr. 001376 / din 26.04.2019	26.04.2044